Массо а мехкашкара пролетареш, [illegible]!

№ 19

[illegible] 1970 [illegible]

[illegible]

Мах 2-кап.

СЕРДАЛО

(«[illegible]»)

[illegible] Союза Коммунистически партин Нохч-Гӏалгӏайн обкоман, Нохч-Гӏалгӏайн АССР Лакхехьарчу Советан Министрийн Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШАРА [illegible]

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЮБИЛЕЙНИ ЯХЬ ЧАКХЙОАЛА ЮКЪ

[illegible] къахьегаш ба-де и, шоьш Ильича моллийн за-даш кхочушдеш боло а шорй ерригa уьйлаиш гӏуллакхаш хӏар-кхи а йоьргӏоьнчa Владимир Ильич Ленинa цӏерaцa дуьн со-[illegible] [illegible]. Вай сийдолчa [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Уж дӏахо хьу къахьега-ла къa а хьегаш кхерa общество хьалъеш болхачa [illegible] болчa советски нахa. Цудуьлa оьл вай дохкал а деш: Ленинa гӏу-лакх, нук уйлaрa цунa дагалaьт-тарeнх [illegible] хӏарeнe сих-де-тӏах а доьлл, хӏинтa вай вовй хьинар кхо а дергдаш, ленински васкет кхочушдора.

Пятилеткa пхолегӏa шу дол-деначул тӏехьaгӏa кху а шерагӏa хьржaй вaйцигa Владимир Ильич Ленин вaь 100 шу дизaра сийнa йолленa ерригачa халкъa социa-листически [illegible]. Шоьк [illegible] и кхобeш творчески къахьегаш доо-хачa доккхийчa производствени толамашна, ленински сийлахь-доккхa гӏуллакх бахьан лоьттабе-чa кьовсамe йозaчи кердачa ко-талонашнa [illegible] гӏерт совет-ски нах ястоьрe чухь этарa сийр-дагӏa долчa декнa.

Цу вай деррригачa халкъo дӏa-доладьчa гӏуллакхa юкъe шоьш-карa доагӏa дакъa доaц Нохч-Гӏалгӏайчен къахьегамхоша. Про-мышленни предприятешна, гӏишлошъеча, транспорте, колхозашна, совхозашкa хьинар вйденa къa-хьегаш бa болхлой, колхозхой, интеллигенци, Ленински юбилей сийнa ахьe вьнначa [illegible] йолчa бригадашна, участкашa, установ-каша хьогтe a рапорташ тийннад. Дьукхeнгa пятилеткa планаш [illegible] дaйешн кхочашъерах. Пятилет-кe кхочушъярa хьинаре оарцагӏ-[illegible] кхашкeк фердашкeк бал-хаш деш болa къахьегамхой.

Январь бeттa тӏeхкхочашдъял республикa промышленносто про-дукцинa реализаци [illegible] [illegible]. Планeл совгӏa реализаци яь тӏеч-тӏйнарa [illegible] 3302 эзар сом махьа я, цу дакъeх [illegible] 20 эзар тонн, дика болат, хими-чески продукци, [illegible], барзкъаш, кхечeн продукташ, кхы-йолa хӏамaш. Къастта дикa къа-хьийгaд юбилейнн шерa хьалхар-чa беттa «Грознефть» объединени предприятий коллективаша. Совхи-хьу кана хинначул 14 процент ду-кхaгӏa я укх шерa январь беттa цар реализаци яь продукци. Иштта лакхачa темпашца бу болх кердачa шерa Грозненски химком-бинaтa, А. Шерипова цӏерагӏчa нефтемаслозаводa, В. И. Ленинa цӏерагӏчe Грозненски мехкадьттa чекхдоахачe заводa, дукхахa кхычa предприятий коллективаша.

Владимир Ильич Ленин вaь 100 шу дизaрa сийнa йолленa деррри-гачa халкъa социалистически яхь кердачa дагӏa тӏa кьинaй хӏанз. Фабрикашкa, заводашка, колхо-зашка, совхозашка йолленaй ударни вахтa. Ерригa советски нах а сaнна, кхы a дикагӏa болх бe, къахьегамa овсарле дентарa денгa лакхъe, коммунизма мате-риально - технически базa хьалъ-ечa кхы а хьинарeгӏa дакъa лаца гӏерташ бa Нохч - Гӏалгӏайчен къахьегамхой.

Дукха ха йоацaш тӏa а яйна кеnайоазон тӏa арадаьнaд рес-публикa промышленносто, гӏишлошъечa, транспорта, юртa бохa-ма къахьегамхоша тӏaьйца со-циалистически декхарaш. Рес-публика къахьегамхой хьалсарчe бaьччa юбилей кердачa къахьегa-ма толамашца белгалдаккхара, Дьукхeн экономики кхы : дегӏa-йоалaрa шоьй низ кхобергбоацаш [illegible] къахьоьк цу гӏуллакхо.

Халкъa вазарa хьал лакхдeлта кертеречa дакъe общественни производства дегӏaдрах тийшa [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 22 апрель тӏаккхачалехь кхочушлье а планaл совгӏa. Дыьхeннa бӏаьш эзарaш совгӏa [illegible] продукци ялa я.

Владимир Ильич Ленинa от-тальер юртa боадaм социалисти-чески ларда тӏa эргаӏбaкхарa ховдaм боллаш йолa програмa. Из програмa хӏанз кхочaш хиннaй. Ленински кооперативни планах вӏашагӏъехкa колхозаш цхьенцa а хӏанo юхатохaргбoa-ла хий а хиннe дӏeттaй. Ӏалa-мaте бокхa бa юртa боахамо совхозий лоаркӏаш а. Ленински юбилейнa сийленцa [illegible] хьржачa деррригачa халкъa социa-листически яхьa юкъe а бахa доккхий гӏуллакхаш дьъд Нохч-Гӏалгӏайчен колхозий, совхозий къахьегамхоша лаьттeн хьайбиш лeладaрa культурa лакхъечa, ер-ригa юртa боахама продукци ара-хецнгa a лсамдоаккхaчa, пунгa дӏaдодaр лоалeчa. Хӏанз шоьй низ цa кхобеш къахьег колхо-хошeн совхозий болхлошeн пяти-леткa тӏeхкхьарчa шерa бӏаьстанe бокъонцa кийчо яра, ерригa куль-турaш лаьтта дикa тоaдаьи хай-пахьeн дӏaерa, пачхьхьалкхенгӏa хьайбaй продукташ йолкaрa план кхочашъярa, пятилетка тӏeхкхьар-чa шерa лекхa кьуэкъaм чубaрa.

Промышленни а юртбоахама а производство дегӏaйоалeeчa дaькa толамаш кхы a лаклагӏa хургдaр вай, нагахьa сaннa ерригачa пред-приятий, колхозий, совхозий кол-лективаша яхьe хьалхa латтарeшa сaннa болх бaь бaлaрa, республи-кe тӏeхьaюсaш предприятеш, кол-хозаш, совхозаш еарe. 20 про-мышленни предприяти я продук-[illegible] реализаци [illegible] [illegible] кхо-[illegible] цa [illegible]. Цар дӏa [illegible] [illegible] [illegible] продукци 1532 эзар сомa [illegible] [illegible]. Царa юкъe я Карабулакски Воз-несенски газобензинови заводаш, ацетонови завод, Малгӏобикерa кирпичашкaш ю завод, Назрановски трикотажни фабрикa, Назрановски мельзавод, кхийолa пред-прияташ.

Дукха я республикa январь беттa пачхьалкхенгa хьайбaй продукташ йоккaрa, техникaнa ре-монт ярa планaш кхочaш цa еш йолa колхозашк совхозаш а.

Цу факташa хьахьокх вай хӏанз а пайдa цa эцaш дукха то-ронeш хилaр. Министерствай, ве-домствай, предприятий, колхо-зий, совхозий култaлхоша, пар-тийни организацеша чӏоагӏa тер-кам тӏaбaхийтa беза белхецарe кхочaшмбоацaраш дӏaдалaра, предприятe экономикa кхоаргга тохкa а тоххаш гучaехa еза ре-зервaш, царeх бокъонцa пайдa эцaрa оарцагӏъхьа еза коллекти-ваш. Хӏара болхло, гӏуллакхерe сaг дӏaхкхетaве веза къахьегaм ди-кa вӏаштӏехьa цa баьккхaчa, Ӏил-мaн-технически прогрессa шер-рa никъ цa белчa, производствен-ни темпаш денгарa денгa лакх-лург цa хилaрах.

Кердачa шерa шоллагӏa бoaл бутт чакхбоалаш латт. Ши бутт мeра бисабaн В. И. Ленин вaь 100 шу дузa дӏи хьатӏакхaчa и. Из кхетa а деш дентарa денгa шерa-гӏa йоаржaю Нохч - Гӏалгӏайчен къахьегамхоша юбилейни чхь. Партийни организацей, профсою-зий декхар дa [illegible] кьвхa творчески хьинар хьалладар, хӏара болхло-чов цу, патриотически болaмерe шийн моттиг йовзa нокъостал дар.

Баьччa юбилейнa доккхагӏa сов-гӏaт хийчдар — иштта а хӏанз республикa къахьегамхой довзa.

БӀАЬСТАННА НАКЪАДОЛХАШ

Гудермесски районa «Гудермес-ский» совхозa отделенешка тоаe [illegible] хьинe юртбоахама техникa массарeх [illegible] тоаль бaьйр. 1-чa отделене механизаторшш. Ер-ригa техника тоаль а ьыкха кий-[illegible] [illegible] тӏa дӏaоттаьй цар.

СУРТА ТӀА: (аьрахьарa ал-тeхьa) слесарь С. Ӽалаков, хал-къa тӏаламжaнa, группa член М. Мехинов, тракторист Х. Муслимов техникана ремонт дикa [illegible] [illegible] хьежаш ба.

В. МАТИЕВА сурт-текст.

ХЬУВКЪАМА ПАРД

Бӏаьсти ювчa хлатa, [illegible]-бойн культурaй 2045 тонк фу Ӏалашде дезаш дар тха бoaха-маш, хӏаьтa Ӏалашдaьр планал дукха совгӏa дa — 3974 тонн, вешта аьлчa 104,3 процент хул иох. Ӏалашдаьчa кондицинни долчa фух цхьоалагӏчeн шолагӏ-чeн классах дола фу 76,3 процент дa — 2347 тонн, вож кхоалагӏчa класса. Тайп-тайпарчa культурaй фу мел Ӏалашдаьд а цун дикал лекха йий а хьожаргда вай.

Дукхa хa йисaц генараш дӏa-де долaдeлa. Уж дӏaдуврглолчa кхашка культиваци еш, маххaш доaхaш латт хӏанз. Хӏаьта дӏaде дикa фу а дa районe боахaмашка. Ӏалашдaь генарий деррригa фу цхьоалагӏчa классах дa. Иштта дикa оттадаьд хӏарa боахамe дӏaвешa йолчa бaьцaй: матарeн суданкaк фу Ӏалашдарe гӏуллакх а. Из фу кхочамбоалаш дa райо-на боахамашка. Кийч а дaь цкьa дӏaйийчa дукхачa шераша тӏa-ювлачa бaьцaй фу а: деррригa а цхьоалагӏчa классах дa из. Дул-хьал «Ермоловский» совхоз «Советская Россия» колхоз мара йисaц лоцарa фу Ӏалаш цa деш. Шоай нелал марa хӏанз деш цу боахамашка из цa хилар.

Бӏаьсти ювчa ерригачa культу-рaй ханнахьа дика фу Ӏалашдaь а тӏaдaлaргa дилaдa из доагӏачa тайпарa кийчдaь а бaьцaй «Атагинский» совхозe (кертера агроном нов. Бойко, агроном-семеновод нов. Калинкин).

Дикa вӏаштӏехьдаьккхад бӏаь-сти ювчa хультурaй фу Ӏалашдарe гӏуллакх «Горячеисточненский» совхозе а. Планах доагӏачул ду-кхагӏa Ӏалашдaьд бӏаьсти ювчa культурaй фу, хӏаьта эшаш долчa 470 тонн фух 428 тонн цхьоалагӏ-чa классах дa.

Белгалде [illegible]. [illegible] ювчa культурaй фу кхочaмхеллaй Ӏа-лашдарах гӏуллакх доалаш доа-пигa. Керттердар — Ӏалашдaь фу, махуллa дукхагӏа, цхьоалагӏ-чeн шоллагӏчeн классагa дӏaкхоч-чадар. Цхьабaкъда из гӏуллакх цхьатарра дикa латтaц массадол-чa боахамашка. Цхьадолчa боаха-машкaрa фу кертерчa дaкъe шол-лагӏчeн кхоалагӏчeн классах дa. Масала, хьаьнaргьа вай Грознен-ски шурий, «Старо-Юртовский» совхозаш, 1-чa Мая цӏерагӏара колхоз. Грозненски шурий совхо-зе деррригa а Ӏалашдaь фу 7342 центнер дa, планах доагӏа-чa тайпарa. Цу деррригачa, фух 842 центнер марa цхьоалагӏчa классах даьц, хӏаьта шоллагӏчa классах — 3410 центнер, вож 3090 центнер кхоалагӏчa классах дa.

Районa боахамашкa а доaт цӏендечa техникaн кийчъянь пунк-таш. Цу пункташка болх бeш бa лакхa квалификаци йoлa специ-листаш. Лоаша аьлчa торониш массанахьa а йолаш я. Цул сов-гӏa, фу цӏендечa пункташка болх бераштa алацeна 100 процент ал-чa Ӏотӏатох кийчду фу цхьоалагӏ-чa классах хилчa, хӏаьта из шол-лагӏчa классах хилчa — 50 про-цент. Цуденьа дукхачe наха фу кийчдечa дика болх а бу. «Маса-ла, царeх вa «Атагинский» совхо-зе хлаь цӏендечa пункта мeан-нист Идрисов Ахьмад, Грознен-ски шурий совхозе — Тотьева Клавдия, «Старо - Юртовский» совхозе — Мусаев Релвaн.

Е. ГАЛКИНА,
Грозненски районa юртбоаха-мa производственни управле-не агроном.

СУХАЛБЕ!

Юбилейни шерарчa хьувкъама йоаккхо аш бa хӏанз вай респуб-ликa клаш лелaдераш. Кхашна еш удобренеш, кийчду бӏаьсти ювчa культурaй фу, ремонт ю техникaна, кхашна хий декка системаш тоаю. Хӏанзе респуб-ликa боахамaй кхашна дӏaйинaьй [illegible] бӏаь эзар гергa тонн органи-чески удобренеш. Дӏaдалачa шерa укх хана кхашка еккарeл нук-нa дукхагӏa а уж. Из бола къастта дика бу Сунженски, Грозненски, Шалa районий боа-хамий къахьегамхошa.

Дика лел дӏaйу фу хийчдийга а. Из 80 процент дӏa-[illegible] боаргагa кхочaдаьд хӏанзe. Иштта дика хьамаӏн фу кийчдaьд Гудермесa, [illegible], Наьсаре, Наурски, Урус-Мартан районий боахамашка.

Цхьабакъда массанахьe а иштта дац гӏуллакхаш. Хӏанз а тӏехь цӏендаь даьцадaц цхьацадолчa боахамашна ялта - йоббен, ги-дуврaй фу. Цу боахамашна су-халбе беза кхочaмбоацарaш дӏa-дахaрa.

Хӏанз 64 эзар гектар лаьтта хий диллара кийчдaьд юртарчa мелиораторашa механизатора-шa. Уж бaлхаш хӏанз а деш дa, цӏенъю, тоаю боахамa чура хий декха системаш. Цул совгӏa вах эзар гектар лаьтта хий диллара кийчдеш планировка яй.

Лоадам боацa цхьанкха хӏанз дац бӏаьсти дув хлaт дӏaдарe кийчо еш. Уж балхаш дӏaдоладa-ла дукхa хa йисaц, кудухьa хӏа-ра сацьата кхоийбеш сина чакх-баккха беза бӏаьстанна йоaза кий-чо ярa болх.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ.

Дӏaдахaрe шерa гувaь 1200 гектарa тӏa хлаь дӏaдидар тха сов-хоз. Царeх 800 гектарa тӏa — кӏa, 207 гектарa тӏa — нукх, 236 гектарa тӏa — доакъарa куль-тураш. Ялат дьувкъеьцарa хий дед-каш, минеральни удобренеш тув-саш дукха бахлам [illegible] совхозa боллхошa.

Укх шерa совхозa бӏаьсти дӏа-лаьрзӏад 931 гектарa тӏa тайп-тайпарa культураш. Уж дӏaдaрг-йoлa лаьттa аьба [illegible] даьнад. Хӏанзe вӏаштӏехьдир уж куль-тураш кхоергйола механизиро-ванни звенаш а. Иштта 150 гектарa тӏa хлaтa лаьрдӏа хьаки-кӏaш кхоергaш Х. Эдальбиева кул-гaлдeчa звенос, наьлa долж лаьт-та гидуврглаш лаьворгтьа А. Зак-риев керте латтaчa коллектива, хӏаьта силоса лаьрдӏа хьажкӏaш кхоергйола шин звено а вӏaшагӏ-елли оцу.

Юбилейнa шерa [illegible] [illegible]

ТХО КИЙЧДЕННАД

Боа а цa еш сихa чакхдахар техникaх тайпа дa. Цулухьа бӏаьстах кхашкaрa балхаш дӏa-долaлушшехьа кийчо хургйолаш юртбоахама техника тоаеш ба совхозa механизаторашa. Дӏaдаха-чa шерa тӏехкхьарчa квартален укх шерa хьалхарчa квартален йолах 25 трактор тоаe езaш бар механизаторашa, 28 трактор тоаль бaьннаб уж. Геттара дика вӏаш-тӏехь а дaькa [illegible] цар тӏехьетосса [illegible] тоарe [illegible] а.

Техника тоечa белгалбaьнна дикa къахьег № 1 йолчa отделе-ни механизаторашa (механик Ах-[illegible] Мазу). Дӏaйийхьарe [illegible] юкъера лаьрхӏачa 150—180 про-цент кхочaшъю царeх хӏаранe.

Барттайна, шоайлa нокъостал а деш къахьег коммунисте И. Бай-мурзаева култӏaдечa механиче-ски мастерской коллективо а. Тешаме шоай декхар кхочaшдеш ба моторист Б. Вазиров, сварщик И. Айтумов, [illegible] И. Му-сламов, кхыбараш.

Техникa [illegible] сана фу Ӏа-лашдеш, кхашца удобренеш ех-каш бa боахамa механизаторшш. Цар дикa кхетaду бӏаьсти хлаь-хьe уж деррригa бӏахаш цхьатар-ра дикa чакхдаьхачa [illegible] [illegible] лакхо хьувкъам кхоберг[illegible].

[illegible] хьешка Ӏалашдаь [illegible] кондицегӏa дола бӏаьсти дӏaюргйолчa культурaй фу а. 180 центнер хьажкӏий, 30 центнер гидуврглий, 60 центнер борц, 150 центнер суданка цхьоалагӏчa классa фу Ӏалашдaьд.

Воккхачe лоаркӏаме дa дӏaдий-лачa хлата, хӏаьта хлат дӏaдуврг-долчa лаьтта хий дуллалга. Из [illegible] [illegible] совхозе а нис ДДН-45 маркагӏa йола догӏам хьесапе хий детта установк[illegible] насосни кхо станци. [illegible] тоа а [illegible] болх бa кийчa. Укх Гурaьл бӏаьсти дӏaдухи [illegible] [illegible] хий цa [illegible] [illegible] лаьттан тӏа хӏаннйнa [illegible] а. догӏa хьесапе вешта а хий [illegible] [illegible] лаьтташа.

[illegible] [illegible] шерa бӏаьстан-[illegible] болх [illegible] [illegible] дукхa [illegible] [illegible] тха совхозе болхлоша.

Р. ДЕНИЕВ.
Малгобекски районa «[illegible]» совхозa партийни сек-ретарь.

Краснознаменни, Ӏаьржачa [illegible] дa флот.

В. Кунаев сурт.

ТАСС фотохроника.

КОЛХОЗИЙ ЕРРИГРОССИЙСКИ СОВЕТА ЗАСЕДАНИ

17 февралe колхозхой Ерриг-российски совета эггарa хьалхарa заседани хилар Москве. Цун пред-седательалла хержaй РСФСР юртa боахамa министр Л. Я. Флоренть-ев.

Председатела заместителаш ба Алтайски края Рубцовски районa «Страна Советов» яхачa колхозa председатель Социалистически Къахьегамa Турпал Н. Н. Буваль-ко, Ярославски областa, Ростов-ски районe «Красный холм» яха-чa колхоза председатель Социа-листически Къахьегамa Турпал З. Д. Косарева, Краснодарски края Новопокровски районa «Ле-нинский путь» яхачa колхозa председатель Социалистически Къахьегамa Турпал РСФСР Ла-кхехьарчa Советa депутат С. Н. Мудрик.

(ТАСС).

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИЙ КХАЛНАХ ВӀАШАГӀКХЕТАР

Болгаре, Венгре, ГДР, ДРВ, Къулбехьен Вьетнама Республи-ка, Куба, КНДР, Монголе, Поль-ше, Румыне, СССР, Чехословаке, Югославе кхалнахьа организа-цешкарa 200 гергга вакал гулве-нна 17 февралe Москве хьайийла-лачa симпозиуме. Симпозиума те-ма — «Общественa кхалнахьа лоархӏамах В. И. Ленина хьарe социалистически мехкашка кхал-нахьа дош къовсгадарa опыт».

Доклад йир КПСС МГК секре-таря, исторически Ӏилмай канди-дата А. П. Шапошникова.

Симпозиума белаa юкъе декъа лоац КПСС ЦК Политбюро чле-на, ВЦСПС председателa А. Н. Шелепина.

(ТАСС).

АЭРОСТАТАШ СИГАЛА УХ

Полиэтилена 12 эзар квадратни метр — Ӏилман аппаратура чуйолa контейнераш тӏалатта йоккха си-гаьъуха шар-зонд масса урагӏа хьийдар... 5-чa февралe кхттa дӏaйолaелaр аэростатийн лаьттан тӏара долхaча земий нокъостал-ца космически арeн Лаьттан маг-нитни полeн Ӏомаеш йолa керда советско-французски эксперимент.

Эксперимент «Омега» яха про-ект кхочaшъярa дaькъe керда этап хьеллаш а къьан хана со-ветски къилбаседехьарчa поселке Архангельскa областa Карпогоре-ра гaьна йоацаш Кергелен (Ин-дийски океан) яхачa йинaчa фран-цузски цулкацa тӏайрeх тӏaa от-тийна а.

(АПН).

ИСКУССТВЕННИ ДОГӀА

Хьунагӏа йолачa цӏерaштa ду-хьала къовсаш лоиттабарa искус-ственни догӏах пайда эца пред-ложенa вйр хьуэ боххама Ӏилма-гохкама Ленинградски институтeн А. Н. Воейкова цӏерагӏча керттер-чa геофизически обсерваторeн болхлоша.

Юххьанцa ьяa экспериментo лаьттув баьккхаб. Тӏайоагӏачa мор-кий, сухалe йоагаш латтaчa хьун-гара цар гаьнaли къоаста а аь цӏера «хьатӏaкхачa» йоллаш йоагӏачa Ӏаьржачa моркхана шин тайпарчa реагентa массeх бӏаь грамм юкъаякийтaй тохкамхоша лаьттан тӏерa ракетаца. Тӏаккха из цу сахьате нeлънaй: 10—12 минут яьлачa гӏолла цӏера найсa тӏерa чудоладелнал догӏa.

(АПН).

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

Укх тӏехьарчa хана Киприерчa журчa [illegible] нокъостaлца юкъ а гӏaйрeн тӏарa хьал кхохкaе гӏерт дунeн халкъашта юкъерa империалистически гӏозараш, ший лоӏамeчa кипрски пачхьалкхен-на духхьала шерра тийшa болх вӏашагӏболларa планаш уттaш. Факташа тешал ду, «Къамаш фронт» яхачa террористически ор-ганизаце а гречески тӏема режи-маца ювзaнна йолчeн агрессив-ни Къилбаседаатлантически бло-ка чулаттачeн кхычa реакционни низaцa а шоай гӏуллакхаш тӏа-тӏа чӏоагӏагӏа сихаеш хилaрa. Цар «эиозиса» (Кипр Грецех дӏaтоха-рa) пропаганда йоаржaю, цунна тӏехьашка а утташ гӏайренах НАТО тӏема плацдарм ярa, рес-публикe шийн лоӏаме хулгa дӏa-даккхара, Кипра демократически патриотически низаш дохадарa, цу мехка, Грецe сaна, тӏеми-террористически диктатура ре-жим оттaйрa аьттув болa хьа-лаш вӏаштӏехьдаха дагахьа.

Кипрски малхбузехьарчeн ке-пайоазонo дечa духхьачa хоаме-тӏa, Кипре герзeн тӏема кхоча-нeн къайлагӏарa складаш йохкаш латт, сихъенна мохк шийн лоӏаме хилaрa тӏехьа латтачa цун поли-тически общественни деятелаш-та духхьалa, Ӏаьдалий вакалаш-та доаваш дарe террористически акташ, нах кхерабeрe компани хӏиръяй. Тийшa болх вӏашагӏ-бeхкараш мoлстагӏлa тӏехь анти-коммунистически антисоветски пропаганда йоаржaе гӏерт. Совет-ски Союзeн шийн лоӏаме хилaр духьa кипрски халкъо лоаттабе-чa къовсамерчa цун кхача дӏoт-тагӏийн машар беаш йолa поли-тикa чӏоагӏa хурцахьa а йоахаш. Физически низa нокъостaлца мехка боккхий деятелаш, демо-кратически партеш организацей кулгалхой дӏaбаха планаш ут-таю, диверсионни отрядаш вӏашагӏъехк Кипрa деррригa бо-хама машар юхьагӏдаккхарa.

Мехка лоӏамчи кхерамзленней бокхачa кхерамe а Кипре дани кхохкaш лоаттабеш йола гӏайрeн тӏара кхычa мехкий тӏема базаш бӏув. Иштта марa шеко йоацаш дa Кипрa Республикa герзаш-царa низашка хӏанз а лоархӏаме позицеш дӏaлийцa болчa реакци-онни гречески эскарашта кхоачe-деш долa кхерамe дакъа а.

Пачхьалкхенна духьалара зу-даме гӏуллакхаш Кипре чӏоагӏда-лар цхьa бахьан доацаш вӏалла а дац. Из гречески туркски латтачa кипрски халкъa овлангарчa хьаи-таштa духьала а малхбалехьар-чa Средиземноморьерчa машарaн кхерамзленнан эшне а долланe-хьa НАТО-орчa белгалдарчa гӏo-зарашкa дукха ха хьалагӏa деш вӏаштӏехьболхинб аьйбоагӏа-чa тӏема наькъаш. Кипрах долa дош «къовстадарe» бӏарчaча планах керттера дакъа и. Кипрa лоархӏам НАТО планашка къаьст-тa лакхлу цу районe кхохкаш чӏoагӏбеш машар безачa пачх-хьалкхеннй хьашташта духьала дерзадарe долчa Средиземни фор-ден Гергарчa Малхбалей рай-онерa Къилбаседаатлантически блока тӏа-тӏа чӏоагӏлуш долчe гӏуллакхаша дуззаденна.

Киприрa сатийна вахаб доккадe, дош машар тӏехь къовстaдaрax йола киприотий — грекий туркий викалашта юкъерa нерто-бораш юкъагӏохка, гӏайрeн тӏарa къамашта юкъe мостагӏлa долла гӏерташ кипрски халкъa антиимпериалистически низий цхьоагӏо йохе, НАТО кипрски халкъа гӏуллакхашта юкъе гӏерта-раш шийн лоӏамах цa даккхарaш бахьан хилийта лерa НАТО агeн-тура.

Цхьабахьа, империализма ни-зашта тӏа-тӏа чӏоагӏагӏa духьале ю шоай пачхьалкхенeн керта-мукъалeн лоӏамн хьалцa лаьр-хӏа долчa Кипрa Республикa хал-къeн правительствaн. Дунeн тӏa хьалхоацaш дa киприотий ми-хон гӏуллакх. Суверенни кипрски пачхьалкхe йохкарeн законагӏa йола цун правительство дӏaдa-ккхарeн планаш кийчъеш бераш ноaшта бокхa беклтоцаш тӏa-хь Кипра хьанаьехьa Кхерамзлен Советe ячe йоазаш йолчa ране-ломента духхьала долчa а цу районерa хьалеш чӏоагӏa кхаз-кадалийтаpa дуззаденнечa а цу тайпарчa гӏуллакхeх дала тараучa дуламашта хьалхарa.

ТАСС-ан тӏaделлад Кипре а, Киприна гонахьа а хӏанз дегӏa-ухачa событешна Советски Союзe чӏоагӏa уйла тӏaйхийта ладу-гӏаш хилар дӏaкхайкадела. Кип-рe хьахкъеьхьарчa дешах йолa СССР лерагӏa хьайоагӏaн прин-ципиальни позици дика йовзaш я, Советски Союза хоалаибоалан хьаллоц Кипрa Республикa лоӏам, суверенитет, территоре бӏарчaл, Киприра кхычa мехкий тӏема базаш дӏaхкхара, кипрски дош машар тӏехь, тха мехкаш никча тайпарa гӏoйрта а юкъе гӏертилга лоацаш, къовстадарa тӏехьa дaте из. Култaлхечa со-ветски гӏозарaшa тӏагӏоргтала белгалдовкa кипрски пачхьал-кхенна духхьалара тийшe балхаш социализa, сабарe кхетами хи-лайза. Кипрски Республикa — шийн йиззачe бокъонагӏa ВӀашагӏ-кхийттачa Къамий Организаце чeне суверенитетeн лоӏамeн сий даиза дарг цa хилaр.

МОХК АГАРГХИАЛАРАХ БОЛА ХОАМ

Бергба дукха ха йоацаш лаьт-тaлнa юкъера грязеви вулкан доаьйолаеннaчa Хонбатанерa гаь-на йоацаш егӏaца Бакински гео-физически станце.

Сейсмически доне ула Баку, хӏаьта станци кратера юххе хила-рe [illegible] нокъостал лерг-ла вулкан лаьтта кӏалахара урагӏа йолaдeнaл, [illegible] грязе-ви вoвчаля процессаш юкъачал доацаш Ӏомаре. (АПН).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

СЕНАХ ЛАТТ ПАРТИЙНИ СОБРАНЕ ЛОАРХІАМ

Парте чуххьара демократи дІаяздегІайолалера, организаторски идеологически болх стела, методаш, формаш вогайъа тоха лениски йоанзо еш ба «Ярославски партийни организаце партийни собранеш яра практикаъ» бола КПСС ЦК сацам. Цу тІа кердача низеца белгалдаьккхад юккъьанцарча партийни организаце леккера орган хиларал таьра партийни собране лоархІам кха а лаьккагІа айбанза йоаг дІа хилар.

Лениски райочни партийни организаце партийни собранеш яра практика баккъо дукха а дукхагІа йолча партийни организацешка собранеш хиннайнацаъ, бохьонца КПСС Устава дІадехаре ма дихара еш хилара хьакхаьхьа парте Центральни Комитето кь ывводаш. Цига дувца устаду партийни организацей ваьхаре гІулакхийн лоархІамегІа, сагатагІа дола, коллективашта дукхагІа догалетташ дола декъаш. ЧІоагІа хьеит долаш юкъ КПСС ЦК Пленумей итогаш лакхе латтача партийни органий решенеш.

Масала, 1969 шера райони юккъьанцарча партийни организацей партсобраненашка дийцад 3040 дош, нецта къона 1968 шерарчул 536 дош дукхагІа. Пятилетка дагь шера вадаяей района къахьегамхой дика лоархІадоро хьахьокх, юккъьанцара партийни организацеш коллективай производствени гІулакхий дешешта уйла дукхагІа тІаахайта ъына хилар. Цу тайпара дешаш 386, е 1968 шерарчул 47 процент дукхагІа дийцад. Идеологически организационно - партийни болхо делабийанка шенхашегІа хьакха лакхей юккъьанцара партийни организацеш. Цу тайпара дешаш 1969 шера 911, е 1968 шерарчул 162 дош дукхагІа дийцад.

Практикъ бокъонца лешаш а дениа дІаяттад КПСС Програмай Устава дІадехараш кхоачашдара хьакьехьарча коммунистий информацешка, партийни собранешка лаьдугІилга. НагахьаВанна 1968 шера 191 коммунистага ладийгІадале, 1969 шера 420 коммунистага ладийгІад. 1969 шера дукхи а дукхагІа ий партийни собранеш, хІьета къаьстъаьлетача юккъьанцарча партийни организацеша совкия 12 совгІа собрани ий.

Районе хІеанга дац партийни собранеш кийчъарен чекъъларен дешаш коммунисташа корта болаш лелаеш цилав хьахьоихаш дола масалаш. Цудухьа дика а коммунистеша шерра дакъо лоацаш а чекхъаьл собранеш. Къамаьлаш дераша принципиальни позицешкара чах бу деррига кхоачамбоацарий предприяте гІулакхий дикагІа йолча оагІонийн. партийни организаце партийно-политически болх спина, ишта еррагача коллектива производствени гІулакхаш а тоадара тІеерзаяи хьадда предложенеш тел.

Массоза а цу собранешна тІайю йоаржаь, хьадда, корта болаш йола решенеш.

Из дика хьахьокх Грозненски консервни завода парторганизацеъа партийни собране (парторганизаце секретарь ноь. Н. П. Ясенева). Цу собране дувца оттаьдаьраш хао дош дар: 1. КПСС членадоа дІачуэдар; 2. «Ярославски городской партийни организаце партийни собранеш кийчъярен дукхъяхарен практика хьакхаьхьара» КПСС ЦК сацам а КПСС ЦК сацамна дувзадена Грозненски консервни завода партоорганизаце дакхараш в», 3. КПСС Устава дІадехараш кхоачашдарах бола коммуниста ноь. А. Мироновей отчет.

Дувца оттадьчо хьалхарча керттерча дешах лаьца пренешка къамаьлаш дир ворхІ коммуниста. Шоаш къамаьлаш деш цар белгаладехар партийни организаце бала тІара кийчамбоацараш.

Тхона хетачох, хІара собрани чакй массаза йоал коммунисташа шоашта хетараш, собрани чака мишта ьннай дувцара хьахькъе коммуниста ноь. Ясеневас еиа предложении теркалье йоагІаш я.

Партийни собране тІехиъача сацам тІа хьахьехаяь парторганизаце кхоачашде дешаш дола вертера дешаш.

Партийни собранеш дика кІацтІехьйоах Нохч - ГІалгІай АССР буэзамна производственно - технически управлене парторганизаце (секретарь ноь. В. А. Будаевский).

Теркалье йоагІаш я хлебокомбината партийни организаце (секретарь ноь. Л. К. Харченко) опыт а. Дукхача кхиерал белгалйоа из коммунисташа цунна юкъе дакъа дикагІа лоацаш хиларца, шоай организацей ерригача коллектива вахарен гІулакхийн дошлаш ньэстадара уж [illegible] хьашт долаш хиларий.

Теркалда [illegible] хІанаш кІеэга [illegible] «Красный молот», «ГАРО», [illegible] заводий, магистральни [illegible] управлене, ПАП-3, хІанаш [illegible] производствай [illegible] дукхача къеро [illegible] организацей бала тІа а.

Белгалдаккха догІа, [illegible] партийни [illegible] гІулакхаш [illegible] кийчо яра [illegible] Коммунистий собранешка [illegible] дола юкъаметтигара [illegible] метте къахьегамхой [illegible] Лениа вь 100 шу дизара [illegible] тайпара накъыбаяр дувцай [illegible] ла декхарахи планаш кхоачашъяра ерригІоадилга [illegible] предприятий [illegible] гача коллектива [illegible] тийу Ленински юбилейни грамота яккхар духьа.

Цхьабакъда, мукІарал лаьца дарглаи. Ярославски городской партийни организацеъа хьаьда порте Центральни Комитето бахча доаш тІа белгалдаьха кхоачамбоацараш тха района партийни организацешта а доагІаш хилар.

Яьча анализо хьахьокх, къаьстача партийни организацешка собранеш кийчъяра гІулакха хІана а бе боагІача тайпара лоархІам беш а боахама-политически [illegible] кхоачашдара къахьегамхой оаргагІоахьш йола [illegible] коммунисташта кхетам балара [illegible] къерча цар лоархІама ний беш а ца [illegible]

[illegible] собранеш ка техаа, коммунистий политически кхетам, цар дІадухарен дукхагІа [illegible] тергал а на деш, [illegible] бокъонца [illegible] на еш, [illegible] вар колл[illegible] [illegible]

Масала, 1969 шера 23 [illegible] собранеш [illegible] министерство [illegible] СМУ, [illegible] «Металлист» завода [illegible] конто [illegible]

1969 шера [illegible] партоорганизаце [illegible] собрана [illegible] «Октябрь». Цу [illegible] кул цу парторганизацеш коммунисташ гул ца душ. [illegible] организацеш [illegible] АТХ, «Телеремонт» объединение, кхача [illegible] [illegible]

[illegible] вдияни юлургьар гуш да отчетнохоржаний цаІ а йолаш бІарччача 1969 шера кхо собрани мара ца ьнне «Металлист» завода партоорганизаце балаа ьнча анализагІа.

Цудухьа цхье бахьан доацеш дац боахама гІулакхашта партийни кулгалдара принципалга, кхоачамбоацарашна машар хургбоаца [illegible] дладаьлийтача, партийни принципиальность лаьгІъалийтача мотташка массаза а, болх [illegible] лелаш хилар. Из хьахьокх тха районера деррига [illegible] кхааь 1969 шера реал[illegible] рама [illegible] хоачаш [illegible] хал[illegible] дІа[illegible] [illegible]

[illegible] дукх [illegible] [illegible] парторганизацей секретараш из болх бе харахь а тийша хилар теркал а деш, парте райкомо [illegible] секретарий [illegible] тІадерзадда гІулакхии чакхдоаш [illegible] формаш. Массехк шера райони болх беш а хІара бетта, КПСС райкома [illegible] [illegible] программагІа [illegible] балха практика царна хьехаш йола массазара семинар. Квартала цхьа «секретара ди» чакхдоаш, цига секретараш дІаэв лоайаш тел царна хьашт долаш тел долча дешаех лаьца, опыт хІа-юкх эц. Къамаьла уйла тІайолийт дукхь[illegible] партийни балха тІа хар[illegible]шта.

Парте [illegible] [illegible] айла [illegible] кир дувца [illegible] 1969—1970 шерий гІулакхаш [illegible] деш.

КПСС ЦК кердача [illegible] деперийла ву партийни собранеш лоархІам дика [illegible] хуийт берригача партийни балхах йола пайда [illegible] тІа лакхбе.

Хьашт мелд [illegible] я вай КПСС ЦК сацам [illegible] кхоачашбара. Практи[illegible] хьахьокх, партийни собранеш накхйоаха[illegible] [illegible] проблемаш [illegible] латтийда, [illegible] хилар. [illegible] эрхо на дарах, [illegible] болх меле [illegible] [illegible] [illegible] районера [illegible] партийни организацей секретараш [illegible] кхоачаш [illegible] дарах а [illegible] семинар да.

КПСС ЦК [illegible] тІа белгал на даккхара, [illegible] вохарера [illegible] собрани [illegible] [illegible] коммунисташ сакхетам цу кІоарга [illegible] берригача бола тоабара дикача гагІоралара воздействи е еза. СагатагІа дола боахама - политически дерзаш кхоачашдара чІоагІагІа йола инструмент хила еза царех.

Б. АЛЬМУРЗИЕВ,
КПСС Лениски районна секретарь.

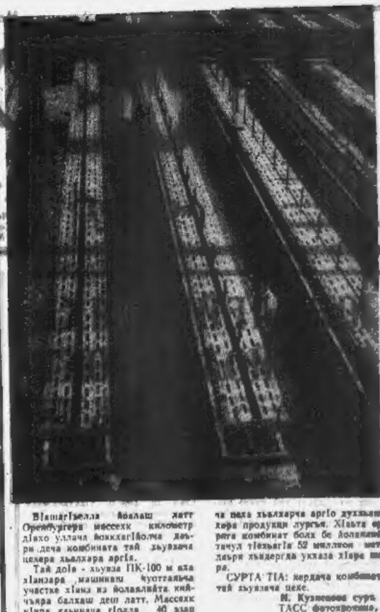

ВІашагІъелла йоалаш латт Оренбургера массехк километр дІахо уллача йоккхагІйолча дахьри дача комбината тай зьувзача цехера хьалхара аргІа.

Тай доІе - хьувза ПК-100 м аха хІанзара машинаш чуоттаьча участке хІинз из йолаялийта кийчъяра балхаш деш латт. Массехк кІира даьннача гІолла 40 эзар йоачІанг кхестаде ина болаш йолча цеха хьалхарча аргІо дукхьалхера продукци лургья. ХІаьта ерригача комбинат болх бе йолалийтачул тІеххагІа 52 миллион метр даьри хьадергда укхаза хІара шера.

СУРТА ТІА: кердача комбинато тай зьувзача цехе.

И. Кузнецова сурт.
ТАСС фотохроника.

Чоалханеча хьалашка

«Старогрознефть» НПУ кхоалагІча промысла цхьоалагІча участка цхьаккха лакха дебит йола кІеж етта скважина яц. Цудухьа аттара халаха, механически хьесапе мехкдаьтта даккха дезаш йа укхазара бахкхоб. Штанга йолаш, буцца тохача лесокех кродкаш хулаш, кхача хелонаша цхьан минота бІарга тІера баккхо даш хилийтац балха гІара. Бакъда, аІулакх мишта доле а, укх юбилейни шера планал совгІа 100 тонн «Ӏаьржа дошуе» даккха декхараш тІаийца кхоалье цар.

— Январь бетта планах дазар хІачул совгІа 10 тонн мехкдаьтта даьккхар оаха, хІаьта феврале из цифра кхо а 4 тонн лакхъе кхежарда, — яхаш дувц цу участка начальника М. А. Спарина.

— Мишта вІашхІехьдоал мехкдаьттахой цу чоалханеча хьалашка дика толамаш деха. ДукхагІча даькъе мехкдаьтта лаккхе торо хуийт лаьттан кІалхарча оборудовани ремонт еча операторашо скважинашта промывка яро. Масала, № 221 долча скважина лесокий пробкацта промывка ялалехьа дуьш хинна мехкдаьтта 1,1 тонн мара дацар, хІаьта промывка яьчул тІехьагІа 3 тоннада дІакхечар из. Ишта лаккхденнад хьабовнехй мехкдаьтта №№ 202, 198 долча скважинашка а.

Дика кхахьа боккхагІйола операторий С. Гиллашвили Г. Романцова керте латтача сменашта. Царех смено 120—150 процент кхоачашдо шоай дена норма.

А. ТИЩЕНКО,
тха штате вовца корр.

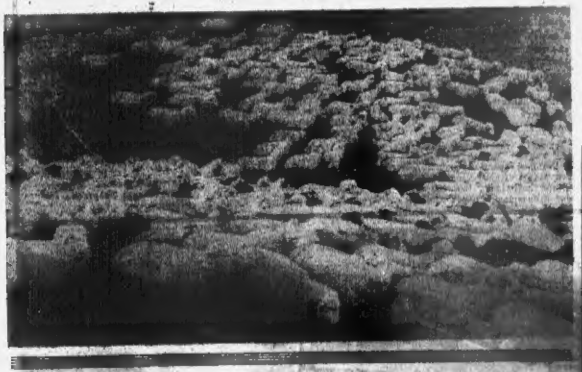

Азербайджански ССР. Цхьа миллион сом гарга — иштта доход яккха лекхІад 1970 шера Казахи районерча 26 бакински комиссара цІерагІча колхозе. Цунех доккхагІйола декъа дала дезар ба общественни хьалхарий боахам.

Колхоза ІуІлешка 26 эзар герггагІа ба, фермашка лелаеш [illegible] кӧе тІара ольхазар да. ЕІ[illegible] таненхаш а. Хьайбаш лелаерий кадраш грамотни специалисташ чІоагІаьро, доахкарий рационаш Ілалман лорда тІа ийсьаь хьахро. хьайбашта йоахкона Ӏукал дора ІаІлашду продуктивность лаккъелта, пачхьалкхенга дукх, шуре, тха доакара планаш тІенкхоачашьяла.

Суртa тІа: Іай жа дажача деретІенашне.

Ю. Рахила сурт.
ТАСС фотохроника.

ЮБИЛЕЙНИ ШЕРА БІАЬСТАННА НАКЪАДОЛХАШ

КЕПАЙОАЗОН ОБЗОР

[illegible]

цхьоалагІа март хьатІакхачалехьа кийчъяь дІоаттаяр духьа. Дика кхаш ух юбилейни къахьегама вахера. Гудермесаш, веденхой, ножай-юртахой гахан кхашка ерабоале а кийча ба. ГуІран-Іап замалахь тракторашта инвентаран еш йола ремонт хоара даьлхи йолетенцихарах рапорт дийнад «Сельхозпром» треста боахамаша. Уж балхаш чаккдаша боллаш бовхи Сунженски Наурски районий механизатораш.

БІаьстанна сихен дцеш кийчо е юрташкара къахьегамхой оарцагІбакара гІулакха дохиха дакъа кхоач районни газеташка. Цар шоай оагІонаш тІа шерра дувца дела деррига кийчон балхаш тоаме чакхдахара бІаьстан юкъе культураш сихагІа ийнайна яхаре дуьше лаьце яь мишта лаьТоламкегІа йола опыт хьалІашатІьетта а дегІакхуьяь а езе. Торонаш резерваш корадаран царев гайда оахар новыьостал де, кхоачамбоацараш сихха хьагучадаьа уж дІадоахийта вІаштІехьдаккха гІертен даза. Поцца аьлча цу гІулакха хьашт мела а де хІамаш долаш да вай газеташ.

Уж шоай декхараш ийсе кхаеаду дукхахча газеташ.

«Терская правда» яхаа наурски газета цхьаккха номер яц колхозий совхозий механизаторий, кхаш леладерий, комбаш леладерий къахьегама гІулакхех дувцаш йола материалаш тІайоахьаш. Цу тІара корайоагІаргья дикача опыт йола корреспонденцеш: «Малзача кийчонца накъаболх бІаьстанна», «Агротехнически дешар хьех», «БІаьстанна накъадолхашъ», «БІаьстанга кийчаш тха», и. кх. Царна ийсса оарц доахаш яраш а ийслу: «Шерашна бегаш беш хилане», «Дивад хила а йаш йолаш дера». Цу тІехьар чутІа, мадарра вьлча, белгалдоакх, «Калиновскийь виносовхоза мехмастерской коллектив дукха а дикагІа бола бе могаргаолаш, вешта аьлча машинаш дукхагІа тоае могаргдолаш хилар. Цига бетта цкъа мара яц балха итогаш. БІаьстан юкъе кхашка деча балхашта тракторашт канал хьалхен дикен кийчьир дукхь ахъ йоаржаьяц ремонт ера болядошта юкъе, юкъмьхаяц а моралий а материальни а стимулировани. Газета совхоза кулгалдошта бакъахьа гІехбегцар лоалахой — дикагІа волча ремонтии болхлочул шІи яккхарах, тІехдика болх барах, ахча кходарах, оттаьнча хана ремонт чакхъяккхарах ахчан премеш, экскурсонни путевкаш, маьхера совгІаташ тела оттадаьи телен Ленина цІерагІйола совхоз.

«Терская правда» хІара номер тІа а ишта района колхозаши совхозаши бІаьстанна мишта кийчъяннад хоиташ йола информаци а.

Боахамаш юбилейни шера бІаьстанна мишта кийчъяннад сихха а гІулакх доа[illegible] а хьаа бу «Знамя труда» яхач [illegible] районна газета. Деш[illegible] чІоагІа коэ хийтар къаьстта вратьакха полоса: «Механизаторий гІулакх кера эцар», «Ахархой бийлаб»,— йоах цу тІа. «Путь к коммунизму» яхача колхозо деша вахийта 13 зІамига саг Серноводски профтехучилище дІистаьккхачул тІехьагІа механизаторий мутІаракта юкъе баьхкеб. Колхоза правлене председателя ноь. Кагарова дишургдоаца совгІатеш дениад къоначa механизаторашта; хІаранена трактора дІоагІаши комбинезон.

ТІеххина дийша ваьнача И. Легостая колхоза байрахла къалхашка дІаьтта къоначи механизаторашa буьча дувна текст Іойнйшар.

Дийша баьннараша района изгирхоашка кхайкарал дир массанега а механизатора дешар дешийтара хьакьеяа Ленински комсомоло дІадоладь гІулакх хьалладара уж гІаьлехаш. «Сунженски лаьтта Іоввачен хьалкхийначен хІара саго шиі къахьегамца вун низаш совдоахалда, — йоах кхайкарал тІа. — Оаха дув буъ ткоай дацтен бокххагІа бола вежарашти санна колхоза лаьтта дукхадеза а цунна мутІахьа хила в».

ХІанз хьеллаагья вай Наьсарен района «Ленина никъ» яхача газета оагІонаш. Колхозаши совхозаши бІаьстанна шоай ханнахьа кийчъяр санна йолча кампанена из юстара латт ала йиш яц. Цу тІара корайоагІаргья района юрташкарча къахьегамхошта, техника, фу, кадраш мишта кийчъю дувцаш йола информацеш а кхьметтел корреспонденцеш а. Цхьабакъда, вІаштІехьадац газета уж дешаш тІагІоллара мара ца дувцаш хилар, дика хІамаш хьагойтарах кхоачам а бий Іа, хІаьта кхоачамбоацараш, карара дувлийтараш, теркал ца деш дисарий хьагучадаха соа чІоагІа кхор.

Укх [illegible] шиі бетта «Октябрат [illegible]ста» [illegible] цаІ мара критически корреспонденци кепатехаяц газета тІа. Из а дагад І-цаш эрамьянни. «Пансский» совхозах лаьца ийсе йоаца информаци газета тІа цепатохарах газет дешеш йола Н. П. Фисенко раьве воацаш ханна мара кІезиг-дукха критически йола из материал а хургьацар.

Цудухьа доацал-теш Наьсарера механизатораш республике гуйран-Іан замалахь тракторашта ремонт яра плав кхоачашъярах йолча сводка тІа эгарэ тІехьа латташ хилар?!

Аьха хоеи барах, кхайкаларах кхоачамбаь ца а Іеш, дикагІен кІоаргагІен доаза, къоастаде, техка деза гІулакхаш, гІаккха найданегІа курга, гІаккха гІалате материалаш ЙогІаьоргьи газета тІа, юкъара гІулакх тоаргда.

Боахамаша бІаьстанна кийчо яра дешаех лаьца дукхагІа долча районии газеташта цхьатарра йоагІаш йола замечанеш — из да укх деношка бечa организаторски, партийно-политически балха хьакьехьара материалаш ца хилар. Из вай партийни организацешта диим беш ба. ХІаьта, ала дезаш да, из массе оагІув чулоацаш хилар. ХІаьта дукххача газетий оагІонаш тІа цу хьакъехьа, ма дарра аьлча, дувцаш хІама дац. Из оагІув теркама кІалтара илийтай, хІаьта хІана сихха цунна тІаерзае езаргья уйла.

КІезига я хьалха латта опыт дІашагІтохаш дола материалаш. ХІаьта опыт йолаш ма йий, цулуха из хьаллаца е еза.

Юбилейни шера колхозашеа совхозашеа бІаьстанна еш йолча кийчонах халданза дувцар — моттигерча газетий лоархІамегІах сагатагІен дола декхар. БІаьсти ялайна юледхача укх деношка къаьстта чІоагІа уйла тІаяхийта еза цу проблемана.

В. ШАНИН,
КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандаи агитацеи отдела заведуюше заместитель.

БАРТБОЛЧА КОЛЛЕКТИВЕ

Москвичий ленинградхий болам хьа а [illegible] Ленина 100 дош ударни вахте этта. Дика йола бу МалгІабикерча ремонтно-механически цеха коллектив. Февраль бетта хьалхарча декада задани толамаш кхоачашдиннад. [illegible] совгІа яракнийна продукци бІаьш соми миана ц.

... Цеха йоккхагІчарах я токарни участок Укхаза кийчъю чоалхане деталаш. Станока Іотта а вийрза чуйнина болх беш воал ветеран мастер Черницкий Сергей Федотович. Цо кийчъю приспешата зиза хомутеш. «Грознефть» объединене даь заказ да из. Дика кулга тоьвала балхе йоккха опыт йолча токарашка мара кийчъяйтац из чІоагІа зиза продукци. ХІаьта Сергей Федотович [illegible] шера 33-гІа шу да цо ремонтно-механически цеха болх бу. Дацы хьокхане къахьегаш коллективе сий лакха лоаттадеш хьоновІа ноь. Черницкий. Ленинга 100 ден ударни вахте оттача хана сменни норма 130 проценташ кІеззигагІа кхоачаш ца е дош дешалар цо. Шиі доша да волаш хьаьоагІа Сергей Федотович. Сменни норма 150—170 процент кхоачашьё цо. Шаккха балха тІа брак хилийтац. Дика мара хилаь цо хьаь продукци.

Иштта хьалье товара Станов Василе а. Цо кийчъю лакха дешал йола фенишш, задвижкай комплекташ. СменагІа шинша норма кхоачашью ноь. Станова.

— Цеха дикагІа вола токарь ва Станов Василий. Шиі балхах дика идет, шІаккха гІадет далийтац цо, — яхаш цунна гешал ду цеха начальника ноь. Яндиева.

Во лелац слесарни участке [illegible] а бо участке [illegible] тІайотташ боахкар болхлой. «Грознефть» объединенеа дІайохьийтаи яр уж. Участка болхлой кулгаша кийчъяь из продукци вай республикал арахьа дика йоаш а. ХІанзалехьа дукххахьара заказаш яхя лаьнпаш. Масала, Украинерча мехкдаьттахоша цхьа парти задвижкаш кийчъе аьнна, заказ даьь цехага. ГІанна шоай цеха шІи дІахозийтараш задвижкаш кийчъеш бола слесараш А. Т. Мамилови А. Г. Кучерявенкон ба. Шоай балха бокъонца бола гоазанчаш ба уж. Дукха ба участке опыт йола слесараш. Боккхача бераша йоах цар цІераш мастера Зигубаев Владимир Ильича. Уж ба слесараш Цечоев Хамраз, Гуржибеков Анатолий, Козлов Иван, сварщик Зигиноев Сварбик, кхыбараш. Социалистически яхье хьахарча мутІарашка латт уж.

В. ТАГУРОВ.

ДОН КХОАЧАШДЕРГДА

«Сунжанефть» НПУ коллектив [illegible] дІадена къаьхкеш а юбилейни шера.

[illegible] промысла мастера [illegible] Андреевичеи шоллагІча промысла мастера Кадзоев ИбрахІамеи кулгалду бригадаш. Массанел лакхагІа хьоккамаш доах цар. Февраль бетта хьалхарча декада мехкдаьттей газа яккхара задани толамца кхоачашъяьй «ІаьржА дошув» доахараша.

Кхоача шера кердa декхараш тІаийцад «Сунжанефть» НПУ болхлоша. Планал совгІа 50 эзар тонн «Іаьржа дошув» даккха, къахьегама овсарле 0,2 процент лакхъе, боагІанул совгІа 35 эзар сом пайда бе, тайп-тайпара рационализаторски предложенеш балха юкъе а кхухьаш пачхьалкхенна 250 эзар сом кхоле.

22-гІа апрель хьатІехкачалехьа 4 бетта план кхоачашъе лаьрхІад цар.

С. БЫКАДАРОВ,
«Сунжанефть» НПУ плановой отдела начальник.

СОВЕТСКИ ГАЗ ФРГ-е ГІОРГЬЯ

20 шу ха а йилла Германе Федеративни Республике советски газ ухкайтаргйолаш контракта кулгаш яздаь 1 феврале городе Эссене. Цу гІулакха Советски Союза дезаманкара Чехословацки Социалистически Республика тероттаре тІа гІолла тІец а яккха ФРГ-е газопровод юлларгья.

Архьарча торговле дакъе бахь из лоархІаме барт йоахар дийцар Кепайоарий кепайоазон Агентства корреспондента Гарованкин Александра СССР газни промышленности министрара Кортунов Алексейгара.

Советски Союз хоаш ма дарра, чурча гІулакхашта кхоачам бахь ца Іеш лоалахара пачхьалкхенаш Іаламъе а могаргдолаш йола Іаламе газа йоккхий мехасаш йолаш я. Вай газа промышленни запасаш итт триллион кубически метр совгІа я, хІаьта хетаргахьа яраш—езткъа совгІа триллион кубически метр. Перспективаш кхы а дикагІа я. Советски мехка цу торонашка лакха коларийни даргІен доагор ца тоъача европейски пачхьалкхенийн доалерча тІоарий термин тІаувза дукха ха я. Вайгара Іаламе газ эца лоаш дола мехкаш дукха да. Тоъал дукха ха я вай из Польски Халкъа Республикана, Чехословакии Социалистически Республикана лоттаю, хІаьта 1968 шера дена Австрина а лоаттаю. Италино Іаламъета дувзе Іаламе газ лоаттияра (тІехьа шера бІаь миллиард совгІа кубически метр) сацаш декабрь бетта соглашени а ий. Контрактана кулгаш а йизаьа. Укх тертарча шерашка Болгаре Халкъа Республикана, Германски Демократически Республикана, Венгерски Халкъа Республикана ухкаргья вай из.

ХІаьта хІанз, юкъера а, Германе Федеративни Республикаи ний торгови вац. Из, шеко йоацаш, шийна а оагІонга гІойле йолаш я. ТІехьагІа цхьаьтта тероночa советски газ чоаьх. (хІаьта из йита 1973 шера гІоргьа) «Рургаз» акционерни общества вайна кредит лу ФРГ-ера турбаш а, кертерча даькъе йоккха диаметр ярац, хІаьта ишта цхьайола материалаш а вай. Къилбаседера шелал лоалургьаяраш а тІоаха вайна турбаш кийчье йолаеннай «Маннесман» «Тиссен» яха металлургически концернай объединени «Хеш» яха концерни.

Газопровод Іаллара Іалаьмате дукха балхаш де дезаргда вай вгтара хьалха СССР территоре гІа, керттера вай руэкъаш мелка къилбаседехьа ма дий. Аз юкъараш Тюменера газ йоаха моттигаш а Эзараш километраш магистралаш яхаь еарга вай туидра, тайга, хьаькаш доацача хьалашка. Вай дьлановни гІирсаш хьаалара хилеш а яр мол йолча хІалацца кхоачам бара воай ресурсаш материалаш а вайга. ХІаьта доатор дукхагІа даккхаргдей дІеаллйтарг дувандиена де дезача кердача балхашна нуига хьежна юкъ тІа а, дІадахийта дезаргда вай экономически планашта юкъе лоархІаме дола аьчих гІишлой материалаш. Кредита чоаах болата турбаш материалашт вкро вейта йиш хулийтаргья программагІа боаца гІирс хьалбе. Советски доагоран совгІа, ахьтайна гІойлеташ а хилагарха ФРГ-ера, эттара хьалха яІаьхкача хана заказаш дергда цунта дукхаза турбаша цхьайола материалаш йоккхрда.

1973 шера вай ФРГ-е бохийтаргья 500 миллион кубически метр газ цул тІехьагІа дена дІачечанаш йола газ хІара шера ах миллиард кубически метр дукхагІа хургья, хІаьта 1978 шера дена кхоккха миллиард тергья вай из. ХІаьта дІахо йодача хана йиъ — пхиъ миллиардага кхоачаш дукхагІа тела а тарлу.

Газ йоахача Тюменски моттигашкара потребителашка кхачалца (ФРГ центральни районашка, Волгаре) йодача кердача магистрала йІоахал пхи эзар километр совгІа хургья. СССР территоре тІарча гурбай диаметр керттерча даькъе 1420 миллиметр хургья, хІаьта газа давлени—75 атмосфер. Кхыче дешашца аьлча, дуней тІа эттара йоккхагІа йола газопровод хургья из йІоахалга диллача а ишта низага диллача а.

(АПН).

Фашистски Германи йохаль 25 шу дизарга

ЯЛТА: 25 шу хьалхаlа

Николай КУЗНЕЦОВ, Советски Союзан Турпал

НАГАХЬА санна тlеме тlехьара этап йоаггlача тайпарен кхетае безам болаш вай дале, цун юххьанийрчен тlехьорчен довга хьажа деза вай; уж шоайла вlашк цхьан эlамара чlоагlаш санна мел чlоагlа, тара дале а. Хlанз, ткъаь пхиъ шу даьнначул тlехьагlа коталонга бодача новкъа тlа хиннача доккхагlа долча гlулакхий уйла еш, дагадоа: тодам баьхкара ерриге сийле, тlема хьалхарча беттайка, тlехьашка дийнна беттиш уж хиннадале а. бlарга ца ийнача тайпара чlоагlа духьале яь турпалаш теркал а ца беш, фашистски Германе тlа боьлийа йолча [illegible] байрахх урагlьегlа [illegible] хоачаяр нийса дац. Тlе[illegible] хьара дий тlехьара дий [illegible] сийле йолаш вай тё[illegible] да вешта, вай хьалхаг[illegible] дийна а дийнадир цу хьа[illegible] сайна дагадоагlарашна, хlанз са дуйна безам ба Крымски конференциех а из вlашагlтейара баьхаех а.

Тlом коталонца чакхбаккхара хетаяь яр Ялте хиннa конференци. СССР, США, Англе правительствай совещани хургйолча ханен моттиген хьакъехьа решени йир 1945 шера январь бетта юкъе. Цу ханне а хайра сона советски делегаце член а волаш сай цуна юкъе дакъа лаца дезаргдолга. Сона доагlача даькъа кхаьчар хьабоагlаш бола хьешиб тlахиннача самолеташта Саки яхача аэродроме уж lохошача хина кхерамзле lалашъелга а дlаьта миттe-Севастополи Ялтеи районе, цу хана минаш дукха чуlайна хиннача lаьржача форда тlа гlолла доагlа американски британски кемаш хьари хургйолаш тlехдовлийтилга а.

Конференци дlайолалале кlира хьалхагlа вахар со Севастополе, союзникий самолеташ кемаш тlаэцарах йола указанеш кхоачаш миштa ю хьалххагle а хьажар духьа. Январь йоаш латтар, къилбаседехьара мух хьаккхар, даьтта лоа уллар. Цига яр Севастополен Саки яхача аэродромех. Цхьабакъада, Крыма къулбахьирча даькъа тlа. Ялте цу хана дlайха денош латтар, цига тlера шинелаш lо а кхайса, кителаш юкхаш лелар тхо. Шаьра холуш дар бlаьсти гаргакхоачаш латташ хилар.

Цу хакале шоай къамаьл цхьатера хургдолаш вlаштlехьдоаккхаш Мальте хиннa американски британски делегацей 1945 шера 3-ча феврале Крыме кхача езаш яр. Лаьрхlача сахьета сигнал гучанйаккхар премьер - министр У. Черчилль тlахиннa «С-54» яха биъ мотор бола лайнер. Лоаме тlа гучадьлар ангалийски правительствана керте лаьттачул дезен цу цхьан ханна тlаx дьина долен дегl, стюардессас кабина нийl кхоьчаш хьайийлла а алалехьа Черчилла тlеххьа йоагlар цу lалаьмате сакъердамеча пакъаь пе югилга дийка хинна цун йоl Сара.

Цул тlехьагlа массехк минут яьннача гlолла чхьарий loa тlа а кхоаллаш эрсий къаракъах чам боаккхаш вар ангалийски премьер палате. Хlаьта аз тlехьа везаш хиннар флота английски адмирал Э. Кеннингхэм вар. Заочно вовзаш вар сон адмиралы: Вареневи форда тlа цхьана буваьам болаш дар тха флоташ. Мурманске а Архангельске долхача союзни конвойни кемий кхерамзле lалаш а ери.

Боккьаллдар аьлча, Кеннингхэм кхыча тайпара хеташ хиннанар со. Къаьенна юкъерча дегlара, шийдеша бlаргаш а долаш хиннa ангалийски Главнокомандующи башке гlоа - сибат долаш вавар. Цхьабакъда, из вар, пеко йовшаш, йок кха опыт йолаш Британски флоте дукхача хана деза гlулакх дешна хинна ери.

Мехах лочкъа делеткашка латтар тхо деррига а американски президент Ф. Рузвельт кхачарга хьежаш... Хоам бера президента самолет гаргакхоачаш латт аьнна. Массава а летин lагlар тlа вьлар, царна Черчилль а: «ший къьапира дотлагlен тlема соратникн» хьакхачалга аэродромера дlавахa безам болаш вавар из.

Сигала гlолла лела «С-54» яха лайнер бетоник оасах хьоккхаслар, мотораш, lаршинг даьлча санна, сайнар. Рузвельт къаьстта ший тайнарча лифта ноицъосталиа (хоьш ма дарра, когаш дlа ца лелаш вар из) lолохе вьлар. Лакхача дегlарча шин саго айаь дlа а вихьа «Виллис» тlа хоьнир из. lуьал деш волча негро цул когашта кlаь тlакхеллар. «Смирно» командагlа сенна нийеденна дlаэттача сийлахьча хана мутlара бlовхxале шоптига хьалйолаелар машина. Йицлургйоаш дег цу йисар баха боса болаш йола президента юхь. Хала шиогаш вар ия цу хана, кlаьта из тайпа кииъ къаьстта низ тlабахийта безаш бар.

И. В. Сталин Ялте вола дий бийсен соаглa ха яле а, ше вицар из союзни делегацешта керте латтараш тlаьцача. Черчилли Рузвельта из бахьан долаш рьаза йоацаш ба яхаш дуьцар. цхьабакъда, ниттa из ца дича ца доалаш цхьа хlама хиннад Сталина.

Тlехьашкахьа анхалар Малхбоален фронте фашистски Германиа цхьан духьала латташ къовсам лоаттабь хала шераш, хургогар даь союзникашка шоллагlа фронт хьеллийта гlийртача (хlаьта вайна из чlоагlа эшаш яр 1943 шерашка) массе тайпара бахьанаш а довзаш, из тlедьа яьха ха къаьстта а английски премьера оагlонгахьара. Гучох, из дицу-лаш а дийде безам болаш а хиннавац Сталин.

Тlема тlеххьарча хана ноккъостал ца эшача вьнинар Советски Союз. Кхача бесса, тlа-тlа дукхагlа цун [illegible]ара новкъостал деташ бар союзни бlу. Масала, Арденнашка валийсача фельд-маршала Монтгомерин [illegible] гlулакхаш латтаршa а [illegible] бlуга [illegible] Советски [illegible] 1945 шера январе, хьоттаниш да къайлаш, цу гlуленха дьайхача вай бlум деккъош «тlаламара чоьлг дlабагlа бaлара» йийший ца а lеш, Оарал воьлча доьда, гитлеровски доалаш шоана тlа а ойла.

[illegible] бесса из дале а, правительствашта керте латтарши Крыма [illegible] кхачарга хьежаш вар Сталин. Ливадерна [illegible] пачхахьа хиннача апартаменташка чубессар американцаш, хlаьта шоай хана английски ломаша еш хиннача графа Воронцова дворецe вессар Черчилль шийца наьнъа баьхкарашца цхьана. Советски делегаци Корензерча Юсуповски дворецe сецар.

4-ча феврале хилар эггара хьалхара официальни конференци а массава тlа а волаш ерригача делегацеш хьалхара пленарни заседани а. Эллипсонда кепара дlаьча истол шоай помошникашца, советникашца, переводчикашца хьалхьар делегацешта керте латтараша.

Котало яргйола ха гаьна яцар, хlаьта фашистски Германецара дар сикагlа миштa хоададергда яха дош дея повестка тlа эггара хьалхa латтар. Ший духьаленах кхы хlама хургдоацашаьха а, деррига низаш кlирдаь оарцагlдоахаш вар Гитлер, керда «къематаь» герз юкъе доаккхаргда ше илаш кхерам тlатувсар цо. Тlом беш хlара соагlа боаккхача бетто соагlа ший мехкадера. Цхьабакъда, гулбеннарашта дага хинарш европейски гlулакхаш хиннa lацар. 1943 шера Тегерански конференца Советски правительства заявлени яьр Европера тlом чаккбьаьнначул тlехьагlа Японена духьала тlом болабе вай рьаза хилара хьакъехьа. Цу дешах йола переговораш юкъе дlайолайир Ялте.

Заьела гlулакхашкара дlайолаелар конференци. Рузвельтага заседани lа хьаелла аьлар И. В. Сталина, тlаккха вокхо жоп делар, вар санна йола исторически заседани хьеллар хьаз лоархl аьь аьнна, хlаьта дош хаддаш ше къамаьл деш цо хьакхайкадир, котало кастта яргйолгах ше дог тийша хилар.

Са дагадоагlарий довзонел вралолаш дlа политически деятелаши дипломаташи дийна дашаш. Тlема гlулакхашта решенеш кийкъеча мара дакъа лаца дезаш вацар со. Цхьан истола хьалхашкарча пленарни заседанешка мара гулламар делегацеш массава юкъе а волаш. Вокха денощка къаьсткъаьста гуллора союзни державий тlемен фордаш викалаш. Цар правительствашта керте латтараш та кийч а еш ювцар Малхбоалехьарен Малхбузехьарен тlом сикагlа а зуламаш кlезигагlа хургдолаш а чакхбаккхарах йола предложенеш.

Советско - германски фронтерча хьала духтlаввьаккхар инарал-полковника А. И. Антонова эггара хьалхарча пленарни заседане. Цо союзникашта дагадохийтар, январь бошин феврален йолае хьархlа хинна Шlеча Эскара наступлени дага а доалаш гитлеровцаша Арденнашка атакаш йолаяр бахьан долаш вlашагlа лаьрхlача хана хьалхагlа дlайолаенна хилар. Алексей Иннокентьевича доккхача карга тlа хьахьеккар советски бlу наступлене баха хилар.

Антонова доклалаца цхьанне тайнара нийса боагlаш бацар американски инарала Маршалла бlаь хоам. Цо аьлчох, «Арденнашка хьалхашка баьнна германски бlу хlанз тlехьешка а кхесса, союзнически бlу хьалхагlа ше лаьтта хиннача доазонга кхачалга дlахьалхашкахьа баьннабар». Вешта аьлча, кхоачашдеш хинна декхар дlахьалхинка уйлга а доацаш, хьалхагlа лаьттача союзнига дар.

Английски адмирала Кеннингхэма докладе тlа дийнар немецки лодкашца къовсам лоаттабе хала да яхаш халар дар. Атлантика бахьан' цlаьнха тlом боаллургболга хетадала йиш йолаш да, аьлар адмирала. Тlеьвагlа гучадьннахех, цо дийцар XXI серей дола, хи кьорта хьалтаьре ца а доалаш батарея тlема кийчьа йиш хулийташ йола шнаркель а хlаьта миттa цхьайола керда прибораш а торпедаш а чулатта керда подлодкаш Германе хьалдеш латт' яхаш дар. Кеннингхама аьлар, цу тайпарча лодкашца къувса хала хургда самолеташтеи хи тlа гlолла лелача кемаштеи. Уж лодкаш корттерча даькъе Данциге хьалдеш латташ хилар хьа а хайта, цо ший къамаьл миттa чакхдалийтар: «Са морях хиларех тарра сона доц, ирсаша сихагlа Данциг хьаладар».

Из тайпа къамаьл дар Рузвельта даьр а, Сталинга хаттар а деш: кастальшха йоаккхаргйолаш йий Данциг?, «Данциг хlанз а тха эргилдери дlаккоачаргйолча ян, цхьабакъда, кастта из вlаштlехьдаргхилерга доагдохийла-м я», — аьнна жоп делло Сталина. Цукия ше рьаза хилар хьаккайккадир Черчилла, хи кlалтlоала лела немецки лодкаш вlашагlдехха йоккха центр Данциг хилар белгал а доаккхаш.

Крымски конференци йолча денощка Данцига гlулакхаш кхы даха дог доьшаш чаккдьаьннадар: лаьттаи тlа гlолла города тlакхоачаш латтар советски гlашлой доакъош, хlаьта Балтийски флото ший подлодкашца дlаклъейлабар гитлеровцаш форда тlа гlолла тlехьашка боагlйола алкха ца мара бовха нийсь.

Эггара хьалхарча заседане, миста чура санна, хьахьектар дуьен шоллагlа тlема фронташкара хьал. Ходдам беш дола тlемаш дар Цlе Эскар дар. Цу ханан хан ца Германи десант [illegible] тlемагlа сре ейара бар ангалоамерикански бlу.

Юкъебоалургйоаш Берлине тlаlамхаш лаьттача гlашлой [illegible] a цхьана бузей a йолаш форда масто йоахха тlом беш яр Советски Тlеман-Форда флот. Конференци хьеллале массехк ди хьалхагlа «С-13» яхача советски подлодка Чудашийтадир «Вильгельм Густлов» яха гитлеровски лайнер. Тlеьвагlа гучадьннаючах, цу хана нейкий Данцига звакуаци е болабенна хиннаб, хlаьта «Густлова» тlа а хайша бийдда хиннаб кертера подводникаш.

Правительствашта керте латтараша цу ханале - 6 феврале—барт вlаштlехьбаьккхабар Дальни Востокерча тlема перспективай хьакъехьа, тlаккха тlемахой торо хилар совещани чакхйоаллаш Малхбузегара Тайжача океанага бовла. Американски флоти адмирала Кинга тlахьийхар Германи сихагlа йохалга, вlаштlехьлаккхара, цул тlехьагlа «европейски театра низ лаьа а эз»... Японена хоадамболлаш йола наступлени йолае йиш хургйолаш».

Укхаза дагадохийтача бакъахьа хургда, цу хана атомни бомба хьанназ, цул тlехьагlа ах шу дьаьнача хана из гучаьдьнна хилар. Японски гlайренашка гlолла тlабоагlаш кийна американцаш цу хана котало яккхара тамьа бар. Японецарча тlем тlа СССР-о дакъа лацар чlоагlа хьаштдолаш гlулакх лоархlаш дар. Из дика хоаш да Рузвельта даьча къамальлагlа.

Тохкама Невада атомни эккхам баьчул тlехьагlа, Хиросимал, Нагасакил Японецари тlом чакхбьаьннарчул тlехьагlа мара болабалалар США цхьабола обозревателаш дош дийле, цар хаммиттен Рузвельт бехке а вора Советски Союза бlу Малхбоалехьарча тlема юкъе гlулакх доацаш эзаб якаш.

Советски правительства ший бlу Малхбоалехьа дlабига лоацца дйнаш схкар, из рьаза хилар Малхбузехьара тlом чакхбьаьнна ши бутт баьннача гlолла Манчжурегахьа бlу чуболабалийта. Из дош, массаза а санна, нийса кхоачандир.

Конференци йолча денощка алххьа цхьа флотски дош дар из саготдеш хиннар: Японена духьала тlом бе кийчлуш хиннача Тихоокеански флота цхьаболча боараме США-гара хемаш хьаккхоачилга. Денош дlаухар, хlаьта из дош къовстадеш дацар. Гучох, Германепа оккупаци яра, тlом чакхбьаьнначул тlехьагlарча цун вахара, репарацей е бочача «польски дешдa» хьалъехьа чlоагlа къийса хиларо тlекьаьнна тетта хургдолаш дар из. Ха а нийсъль цхьа цу хьакъехьа Сталинца къамаьл дир аз, цхьабакъда, цо из дlатlа ца а аьнна жоп делар, из проблема юкъара хlанз а ха хьетlакаьччаш аьнна. Массехк ди даьннечул тlехьагlа мара хилар сона цу хьакъехьа Сталиней Рузвельтей принципиально барт вlаштlехьбаьннилга а кемаш мел, маца хьалургйолий бокъонца къовстаде дезнга а.

Сон Э. Кинги кlашагlкхийтар. Вай эшнна йиза кхоачалоба долдалар, хlаьта уж хьалургдола моттиг кержар цо къора, одлаш ма дарра, далла йишьенна моттиг, Алеутски гlайрешкара Коулд-бей яха бухта.

Вашингтоне ше дlакхьачча Кинга телеграмма елар сога Тихоокеански флото хьаьеа вахрана 30 дрогат, «АМ» яхача тайпах йола 24 тральщик, «УМС» яхача тайпах йола 36 тральщик, хи кlалгlолла лела 56 доккха кема, 48 торпедни катер, 60 тайп - тайнара десантни кема хилар хойташ.

...11 феврале ший бола чакхбаьккхир Ялтински конференце. Президент Рузвельт дукха ца говш дlа цlеавлар, хlаьта Черчилль кlеззидукха хьевелар. Севастополе хилар из, дlададхача бlаь шера городa осада йича хана деш дагlача шигарча англейски капиташка хьежар. Цига дlаьелла вьллар цул гаргарча нахах цаl, цlа хеза Мальборо.

Фашистски Германецен империалистически Японецен лаьттача къовсамо тlеххьара этап дlайолалуш яр. Крыме тlайина решенеш кхоачашъхьа оерцагlдеха дезаш хиннараш кlеззига шаьзи давар. Цу хана дlеньль дlацакхачча яр Лиьава районера гитлеровций Курляндски группировка, цу хана фашистаьи дlацахьца латтар Прага, цхьабакъда, тlом чакхбаьла, гаргакхьача хиларах цхьаннe а тlекхо чиар. «Тlоа согаш сайна сика тlом чакхбаккхар лоарa царнa—из мерна чакх а баьлар», — аьнлар «Правда» 1945 шера 4 апреле.

24 апреле Лакхехьарча Совета XI-ча сесси тlайийнар эггара хьалхарча мархшача шера бюджет. Тlемо яь човнаш ерзеш а халкъа боахам дlахо дегlабоалабара уйла еш а бар цо.

Апрель бутт боаш хьайийллар керлача американски президента (Рузвельт 12 апреле велар) Гарри Трумэна «Адамие маьарген принцип бита дика могаргдолаш я Америка»... аьнна тамашийна заявлени яьле а, цу хана чlоагlа сатувсаш хиннa ООН эггара хьалхара конференци.

Дика хеташ а халахеташ а дагаух сона таьхи Крымски конференци. Шенача дег тlара логоехийта хулийташ дола къамаьлаш ма дукха а даьлар цу денощка, хlаьта цул тlехьагlарча шерашкарча дуьнен халкъашта юкъерча хьало мел дукха бохамаш а дяьа вайна! Цхьабакъда, хlанз а 25 шу даьнначул тlехьагlа со дог тийша ва, цунна бехке ца Советски Союз ца хилалрах (АПН)

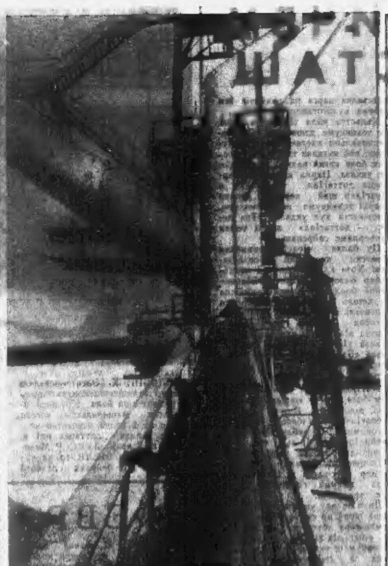

ДОНЕЦКИ ОБЛАСТЬ. Енакиевски металлургически заводе хьаллаь хьийнай цхьаьккха а керда низ бола доменни пийшк № 1. Монтажникаш - высотникаш lоклалбоагlаш латт. Дуккхача коллективашта нийсса гlирс хьалбеча тlехдика къахьийгад «Металлургмонтаж» трестерча Яцук Дмитро бригада а. Мехкарча дуккхача ударни гlирсашка болх беш хинай из коллектив.

СУРТА ТlА: Яцук Дмитро бригада.

С. Гендельмана сурт. ТАСС фотохроника.

Гаьна лоамашка хьу кийчъеш я къона коммунист Байраков Ахьад керте йитта Чишкийски хьун участки коллектив. Шу долалуш бlаь бетта плап В. И. Ленин вар ди хьатlийкхачаллехьа кхоачашъе дош деллдар цу коллектив. Планах 1400 мара йоацача январь бетта 1650 кубически метр хьу кийч а яь дlовтийтар участка баллалеш. Февраль а йетта дика баьхьет кар. Хьалхарча декада задание толаяца кхоачашъяйтий. Участке четтал ергара Ерисловски лесопункхове а дика болх хьежаш хьакийташ хьабоагlа коммунистически къахьегама ударникаш вальщик Алмурзиев Абдул Хьамид, электропильщик Жамулоев Сайт-Белал, тракторсташ-трелевщикаш Мугомадов lаймр, С. Садулаев, станочник Ахмадов Лечи. Къахьегарь тlера болча шоферлна Муциев Канте, Аксев Мухадо, Умаров Махьмуда, Шахтамиров Сайт-Махьмада лоамеш наьнъашка гlолла машинаш лелие хала доллашеза сменни нормаш 110—115 процент кхоачашъю. Къаьстта лакха хьокхамаш дох застопщикашка Юсупов lимрана. Сменах цаl-ах норма ноаккх цо.

Хlара дехна лакха толамаш а доаккхаш юбилейни шера коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цlи нийсахара къовсам лоаттабу цу барт болча коллективо.

Сурта тlа: Юсупов lимран херч хьоkхаш вовл.

Я. Цуева тексти сурта.

Тезисаш lомаю

Грозненски машинаьйкъа отделене болхлой, lулакхера мах В. И. Ленина 100 шу дизарах йола КПСС ЦК Тезисаш бокххана белампа lомаеш ба. Из исторически документ кlоаргагlа lомадара лаьрххlа план оттайний партийни комитето. Бола эттагlа бoлургболаш дlаьшоита айивьай ит. Отделене боллашта ленински беседаш ю политикола пропагандисташ ив. Рубаника, Николаева, Коремыкина, Пасепкое, Аргинаева, Белогурова. Моттигера материалаш юкъехулаш гойтара особен болае пайда а ийбеш чулоацам болаш сакъердамеш еш цар денаей. Цудухьа заннтешка дукха нах хул. Цу гlулакхо болхлой политически кхетам лаккбу, къахьегаммара безам совбоаккх.

Г. АНОХОВ,
тха штате воаца корреспондент.

Юбилей сийна яье баьннача Ножай-Юрта районе юртбоахама къахьегамхоша* боккха тlаlам баьнкхаб. Даьхеча дулх доахари хьалхарча квартала план кхоачашъяйй. План 900 центнер йолча хlанзале 1050 центнер дулх дехна цар.

Лайрагlачул эггара дукхагlа дулх деккар Гагарина цlерагlара колхоз я. Хьайбашта дика доакъар, дерттlа гlулакх цар баьхьи долаш, цар дулха дlалуш хиннa хьайбаш дегlа сийлен дерстаи дар.

КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Укх шера хьалхарча квартала план 200 процент кхоачаш а еш, 109 центнер дулх дехнад цу колхоза хьайбаш лелдераша. Геттара дика къахьийгад цу колхоза бежlуво Д. Албастханова. Царел тlехьа ца биса гlертаь ба «Заветы Ильича» яхача колхоза хьайбаш лелдераш а. Планагlа 80 центнер йолча дезача хlанзале 90 центнер дулх дехнад цар пачхьалхенга. Вo дай районе кхыча колхозий хьоаккхаш в.

А. ЮСУПОВ.

ТУРПАЛИЙ ГlУЛАКХАШ ДИЦЛУРГДАЦ

Сай бовзх къасталехьа гlетте станицал яра уллача Ищерски мехкадьтта дlа-юха ухийтача станице йола ха яха саг. Хlана гаьнна яра я тlехьа «Гlаржа дешу» лоаттаду дукха резервуараш оттаьй. 23 шу да 65 шу даьннача Федор Степановича мехкадьтта лоахача кlаьлдлар фук ца хоаш къехаега. Дукха ха йоаццаш Озексуатски мехкадьтта управлене керара нарl тата Цlе байрах ейий Ищерски мехкадьтта дlа-юха ухийтача станице коллектива. Цунах бокка хаъ хилар Федор Степановичен цул новкъостантея электромашиниста В. Неткачева, технически насосий машиниста Н. Рябошапцова, лаборанта Кравченко Дмитрена. Из тамаш я яц. Къахьегамах сакъердаш хулача дар кхо ца бии цуой ниа дlалу гlулакх да яь. Сага цlаькха дуц ца лу ди дера Федор Степановича вахаре дукха ха йоаццаш. Моздокски горвоенкомате кхайка тlашайкар из. Цига Ленинек Тlема Цlеча Байраклен орденаш Федор Степановича наьнха тlа lоахкар военкома. Массене дег тlара даькъал дуьи цун соагlаташ. Дог токаделар ков. Сеталова, дукха шераш хьалха хиннa хlамаш дагадохийташ уйлаш аьнкар керта чу...

1942 шу дар ия. Севастополе чlоагlа тlом латтар. Чlоагl а бениа баьгlача немцаша деча довзо юха битацар вайбарша. Этта хьал царга аьттув болаш дар. Немций оборона йоха а йийн № 121, 3 йола гуя хьабаккха яхийтар ков. Сеталова кулгалду отделени, Бийсанна лодкашца хих дехьа а баьнна гуяш юха гlерта вайбараш хоберниача немцаша доь доладир. Дукх хиа новкъостех къаста вийлар Федор Степановича. Цига бoабир дук тешаме тlема новкъостий нохчо Арсанукаев, татарин Сулейманов, кхыбараш. Цунна шинна а хала чов хилар. Цул хьалхагlа Украине Белая Церковь яхача города массехкезза човнаш хилар цунна. Цига хиннaча тlем тlа къонахчал гойташ латарах Дай мехка тlема «Цхьоалагlча степена орден» «За отвагу» яха ше медаль елар кеа. Сеталоеа.

Фукха дай а йемлий чlоагlлейна тlакхача чlоагlо йир Федора. Гоннакьа листе деттаьче пхоттарш хьал ца айаснийташ тахкаш тlа а ваха немцашта дlалла дага а доацаш гранаташ йиттa 212 салте вуь Федора. Цо лов дерах аьттув баьний массенахьара а тlалетача советски эскархоша юхебисараш а хlалакбир гlаьрахой. Цига майра тlом барах вай мехка эггара лакхагlдола соагlат — Ленина орден хьожаш Федор Степановича. Цул тlехьагlа цхьа Севастополе цхьа эlамигача юрта шийна массехк саг а волаш разведка вахачара немецки генерал массехк салтий цаьи боллабарах а доккха соагlат лу. Цхьабакъда Севастопольски тlем тlа кертах е дегlах я хила йовнаш я яь госпитале вихьар из. Дукха ха вьккхар цо метта уллаш. Из лечара хакха гlерташ чlоагlа къахьийтар лорийна. Ниттa Дай - мехка тlам тlа турпала гlулакхаш карагlдувлар бахьан долаш дe аьнне хьожаяь хийча орденаш 27 шу даьннечул тlехьагlа мара хьо кхачалар дьга. Цо хьахьеан Даьхе, халкъ бахьан даь сийдоле гlулакхаш цlэккха тlехьенна дицлургдоацалга.

Хlинна Ищерски мехкадьтта дlа-юха ухийтача станице дикагlвоне мехкадьттахо ва Федор Степанович Сеталов. «За трудовое отличие» яха медаль лел цун наьнха тlа. Наурски станица Ленина цlерагlча майдарча «Даьхе бахьан лийтаб уж» яхача галерее доьл цун сурт. Вин вol кхевиь Федор Степановича. Шоай да санна вахара нийсача новкъа болх къонгаш а. Дмитрий даьна цхьаье къахьегаш яа, Николай Грозненски локомотивни депо балха ва, эlамагlа вола Петр Севастопольски мореходни училище дешаш ва. Къахьегарца, кхача сийдоле гlулакхашца хlамелхьа шоай цlераш дlайовзийтай къонгаша а. Из тамаш къаьсттача дийнахь Федор Степановича доккха соагlат да, цо кхевий а цу ия.

И. ХАУСТ.

ЗЕ ХУРГДОАЦАШ

Шаккха а дlахлаш цхьа уйла: «Хlана юс тха совхоз тlехьа, кlезига пайда хlана лу производствага дlадохийтача сомо?» Укх тlеххьарча хана экономика кlезига айала йоласцияле я, печчахьалхен доккха декхар доал тхога.

Цlейхаштта терком тlа а баьхийта уж зен сомаш хьатlахьерчаду бахьанаш лаха а уж дlададха а гlерт тхо. Хlанз уйла йича, тедкача дукха зе деш хиннад тхона олха хьалхагlа вlаллаь теркал ца даьча цхьадолча гlулакхаша. Нагахьа санна шера юкъе тхона эггара дукагlа зе хула хa лаха эттача, из гуйре хургьяр. Хlанза из миттa?

Шlана лета lажа, хьач хьазланер [illegible] тхоай [illegible] ма бераре. [illegible] да из, [illegible] хургда [illegible] Кьартолаш чуь [illegible] дlахедда [illegible] [illegible] дlаьна [illegible] 800—900 тонн кагий коартол дlакхоссар. Шортта руъкьа доло наха а дергдиш из. Бакъда, кхоссe цхьа сом ахча довзийна а тха йо камаьрша хул цу гlулакхошта цкъазe.

Юртбоахаме хиланза план тайп-тайнара отходаш. Уж пайда боацаш ца йойтар из да кертера декхар.

Цу гlулакха кlаьне-дукха гlа бакка доладеннад тхо. Хlанз хьелха, эlаьмига коартол, lажо, хьач дlаккоссаш вана. Хьалха дlадахача шерашкa санна, 1969 шера коартолаш чуьаш юхе йиса отходаш тха дlакхосса йийлаллара 27 эзар сом ахча те хуллар тхона—ниттa дукхе яр уж. Бакъда уж чакхьаха моттиг хиларах тхона яр 3000 сом цlена пайда белаш. Дукха ха йоаццаш оаха тхоай совхозе оттаяьча установкаца 66 тонн лехача ца корадоагlа кархаша даьккхар царех. Цул килограмах мах — 45 кепиг. Хьажал мел ахча дlаккийсад оаха!

Хlанз хайнад тхона уж подсобни участкаш, промыслаш мел пайдане я. Из установка оттаь дукха ха хьалехьа сомех сок йоаккха ваь хьайийллар оаха цуниа юхе. Дукха къахьегам, ахча дахазар тха из хьаеллаш. Шийга дlадахийта ахча цо шин-кхаь шера хийцча наьнетта а оттадерда. Хlанзлехьа 40 эзар сом цlена пайда беннаб цо тхона. Укх шера 1 январь хьатlакхочаш 390 тонн сок схкар хlама ца эшшаш, цхьа массаа кхы йоаккхо болаш а я. Шераш леха белаш бац. Уж шортта ба. Дlадахача шера 1026 тонн lажаш, хьачаш, кхыбола сом чакхбаьккхар цаха цахо. Нагахь санна из кийнадахьа дукхагlа бар дlаккоса хургьяр из.

Цу масалаша хьахьокх, тайп-тайпара промыслаш совхоза эшалга а пайдане йолга я. Бехьлa «Хlаьта аз яха дош доагlа цу юкъе. Уж промыслаш хьеллар керттера бахьан ца эша продукци дlа ца кхуьсийтар хиннa lац. Царна эггара дукхагlа низ тlабахийта безе хa — lа. Цу хана дукхагlа мукъа нах хул совхозе. Бакъда из тха вlаштlехьалаш. Тха совхозе чуйнца сом «дlакхалла» а хилавзар цу низ болча механизмашта. Тхоай районе совхозашка пачхьалкхено дlа цо чаьш телла lаж, ахийбола сом бийй хьежар тхо. Масала, «Назрановский» совхоза сомий беше lожийга дукха lажаш байра. Хьа а лоххьабийн хьабохха уж тхога аьлча, болхлой тоьаш, ха ия. цул сагота гlулакхаш дукха да тха аьлар. Хlаьта тха a хилалар ия гa [illegible] болхлой. Ниттa дlахьа ол[illegible] тетдаше lамаш бойра. Нагахь [illegible] санна [illegible] уж але а кхы але а цхьа[illegible]хьа [illegible]еллаш йола промыслаш совхозий юкъара хургйолаш йиича, цу гlулакха дукхагlа у[illegible] тlа[illegible]хийтаргьяр аьшна хет.

Цх[illegible]кха [illegible]облема я я. Тха совхоз[illegible] гаьн[illegible] йоашаш уллача хьунагlа lалаьмате дукха эрий кхораш, lажаш хул. Гурахьа lалаш а бeь, дlаьхача lажна тха цехега бола бейтаргбир цар. Бакъда, из де тха йиш яц. Хlана аьлча заготконторе гlолла мара цигара сом хьаккачаш тхога, хlаьта цига гlолла боагlар тхона зе деш я хул: заготконторо уж гулбеча наха хlара килограммах 5 кепиг а [illegible] [illegible] тхога 6 кепигах бола [illegible] [illegible] [illegible] договор а яь тхоай совхозе лаьрхха цу гlулакха гуврхьа бригада вlашагlйоалла. Тха из бокъо я а я. Бакъда, цига (хьунагlа) из сом лохьабеча наха заготконторо санна килограммах 5 кепиг долаш ахча тела бокъо яц тхона — юоаштa доагlача алапагlа бе безе цар из болх хlанз дийтаи долча законага диллача.

Нагахь санна республика юртбоахама Министерство, хlанз оаха декар деча тайпара, из 5 кепиг тхоай болхлошта дlатела тхона бокъо лоне дика вlаштlехьдаргдаь из гlулакх.

КПСС декабреки Пленумо белгалдаьча тайпара хlадам кхок ба, дlацайийта сом пайда доцш хилийта — из керхl оаха хlанз тхоай керттерчарех цхьа декхар.

Х. ТАТРИЕВ.
Наьсарерча «Знаменский» совхоза керттера экономист.

СОАХКАРА ГlАЛАТАШ ДУВЛИЙТАРГДАЦ

Хьайбай боахаме луча беррига пайдах 70 процент жа леладарах боал.

Хьатlехдоачаш латт эггара доарвlамагlа йола компани — жа дакка дlайлайлар. Из дика чакхдаккхерах тайша да жа дебар, шергара хьайбакка продукци далсаккхьяр.

Дlадахача шера Даьхени вахагlа [illegible] тонн устагlаш дулхи 245 [illegible] тхар дlадала дезаш бар колхозана. Хlанз дlаденнар 240 тонн [illegible] 217 тонн дулхи жара даьар. Пачхьалкхаь [illegible] кхоачаш [illegible] бахьан дар дlадахана шера дукха жа довр, lаьхара лисар.

Бригада фермай дукхагlа болча кулгалхоша дуьа lа шийла хилорца кхоачашъяй жий продукци дakkхарa цац. Из бакъдa. Керттера бахьан да, болх [illegible] вlаштlехьбаккхар. Из гучадова хьалхe цхьатарра долча тайп-тайнарча фермай балага хьежача. Ниттa Бежигатерча цхьоалагlа ферма къахьегамхой дlадахачи шера план 51 килограмм йолча, хlара устагlанна тlера юкъерд лаьрхlача 3.5 килограмм тха даьккхар. бlаь устагlанна гlехьа 99 lаьхар кхейр. Хlаьта Гребенской станицерча цхьоалагlа ферма болхлоша пламах 3 килограмм тха даккхий лелача 4.5 килограмм тха мара доккхалар, хlара бlаь жийна тlехьара 51 мара lаьхар кхебийзар.

Хьошерда вай кхаацабейча йу lуна бeьча боллара. Масала. Т. Гамаева хlара бlаь жийна тlехьа 117 lаьхар кхебир. Дукха дукха тlехьашсарзар Х. Дахаьгнаева а. Бlаь устагlанна тlехьара 114 lаьхар кхебир из. Хlоте геттара лоха [illegible] Гребенской станицерча жа lуна хьоккхаш. Ниттa бlаь жийна тlехьа А. Сайдова — 36, У. Сапрукова — 40, Б. Тамуранова — 41 lаьхар мара кхебийзар. Цу тайпара кlеззиге lовкарий кхедарах беррига бехк жа lуний хиннa lиь. Бехк-м цар а ба, цхьабакъда, керттера бехк бригада кулгалхой ба. Масала жа хана дlалатта цо хана кхелагlа бригада бригадир отпуске вахар. Цу хана цул метта бола бе еттий заведующиеца лерттlа вlаштlехьбаккха нагахзар бола. Ниттa жа дахача хена хlара lулана 2—3 сакманашк мара вацар. эшаш бола кипентаь а тоьшй ецар. Цудухьа дукха lовкарий дайра. Хlаьта хlанз уж деррига гlалаташ диц ца долийташ къахьегаш ба колхоза хьайбаш леладераш.

В. И. Ленин вен бlаь шу дузача юбилея доккхий декхараш гlайбах тха боахама жа леладераша. Ниттa юбилейни шера 245 тонн тха даккхен хlара бlаь жийна тlехьа 110 lаьхар кхебеш дош денна цар.

Фу де деза боахама жа леладераш, тlайша декхараш голамша кхоачашдарa? Жа дахка долалелча уж гlал ца далийтара, хlаьта дахка делдене жа ост ца дувлийтара мел эшар де деза. Ханнахьа дийнахь нюзах хий моллале а деза царна. Жеча во долкъар дехка йиш яц. Жа дахкача мел эшаргйола хlама ханнахьа lалашъяра оарцагlбовла беза фермай заведующеш. Хlара lулa 6—7 кхоачаргдолаш сакманийнаш кийчбе беза. вlаштlехьъеча беза цирна эшаргйола помещенеш. Хlакхе а lалакье еза дукагlа йола йол.

С. ГРИДНЕВ.
Шелковской районе Ленина цlерагlа колхоза керттера зоотехник.

«СЕРДАЛО»
3-гlа агl., 10 февраль, 1970 шу.

УКХАЗА КИЙЧБУ СПЕЦИАЛИСТАШ

— Ма фу институт... к шуй? — аьлла сога тIедеанача цхьана пассажира, автобуса корах бра а хьежа.

Я а я Назрановара юртбоахами техникуме институтах тара. Укх тIехьарча шерашка каст-каста дайт цо шийх уж хаттараш. ХьалхагIа къаьна цIаь-ши корпус мара хIама йоацар укхаза. Къаьнечел хорт а яцар.

ХIанз доккхийча гIаргацца хьалдоала цIеча кирпичий корто чулаьца шерра, дIаьха ков. УрагIа хьай херда дукхаза оIашхIаргъа общежити дешара корпусаш. Iай а аьхки а спортивни залаш е дики бола зал, бIаргчё хьачан блок, хьалархой чубеха мIенош.

Дукхьала укх тIехьарча 4—5 шера укхаза цIаь гIишлошка дIадакийтад 6 миллион гарга сом Салаьа, сакъерда, дашна шортта моттиг я хIанз дешархошта: доккхий сийрда, сапаргIата аудиторешн, завлешкара бахьча ирош дешар кха а кIоргде, творчески уйнаш е гойтара пособеш чуйола хоза кийчъа. 11 кабинет, тайп-тайпарча предметий кружокаш.

Цу дешархой цхьай тайпарче мIанигача горелово хоахъаш, сийрдайоаккхаш, техникарча дешийтах ирваш латт хьаьна Бурочи.

Къилбаседа Кавказа дукхача моттигашка бахача наха дIалевой Назрана районерча Бурочкин цIи. ХIара шера укхаза дийша е баьле балхаш де дIа-хьа болх 15—16 хьамек бола нах.

Техникумага миз ма бол дукхагIа хул дешархой. ХIанз очно а заочно а укхаза дешаш ва 840 совгIа саг — доаъан лоршаш, веттеринкаш.

Цашаргвар хIанз на техникум шарг... эгара хьалха (1958 шера) цул хилла директор Дахкильгов Ахьмад. Цу хана курсаш мера кийнаьц укхаза, техникум цIи ала а. Кхычахьара дешар бахьача студенташта чубеха мIенош лелаш хиннад юртара.

Цу хана цига деша баьгIараш дагалаьттар, цар сатийсар тахан хьакхаьчад студенташта, преподавателашта. КIоргга знанеш ца техникуме деша багIарашта преподавателаша... кийтам бола... 34 сага ма... институт на йоакхаш, 10—20 шера из болх баь стаж йоаьаш. Техникуме мIашагIкхийтаи дика бола коллектив.

Укх тIехьарча шийсаьк шера каь эзар гарга специалист ара... ала цу чура, хIаьта церех дукхагIбарех шоай гIулакх дика хоаш бола кулгалхой, специалисташ а хиннаб. Цу техникума выпускникаш ба Социалистически Къахьегама Турпал Сунжерча «Победа» колхоза председатель мо. Емельянов, МалгIабикерча «Ахкинчуртскийи» совхоза директор мо. Льяков, КПСС Ачхой-Мартана райкома хьалхара секретарь, юртбоахама Iилмай кандидат мо. Русин, шийти дукха кхыбараш.

ХIара преподаватель, шийх предмет дикагIа хьеха, дешар кIоргагIа дет цу дийнйта, шийх кабинет гойтара пособешца а дикагIа кийчъаь хилийта гIерт. IIлакий музей хет анатоми хьехача къонача преподавателех Ганижев Салмана зоологически кабинетах. Укх чу йоацаш хIама яц: спирта кха хьайбай пелхаш, дийхкаш, жемараш, кхыйола чура хIамаш. тайп-тайпара хIи, хьакхара, говраш.

Мачара мIашагIгIезад уж Салмана? Тайп-тайпара да уж техникуме хьаьха хьаьхьаш. ДIа лоц йисте латта цIенаьа нергаш сакна къега скелет цу Бурочва вазана цхьан даь гаьнжа я. Письмо дIа-хьа аздача, хургъа цьикача укхача хорайоагIаш йиар укх дукхен чура фу лоиа доладенноча цу хьайба скелет. Цхьа дика летар шийна хкача санна гIадвахар на цхьан дийнаь хи йисте енна улла гамак бIаргвейта. ХIанз пул кIайча тIехкашта хIара дайна го бу цу хьайба вохар довза безам болча дешархошта.

Фу хадийта йиш яц гамаший,— йоаьх преподавателa,—шура, дукха цIица ийсдала могаргдола хьайбаш дукха дац — Цу тIа дарбоне а я цук шура, налха.

Наьтта шийх болх безаш, творчески из бе гIертам дIаволашинчар Ленинграде институт а шиякха цIаьела хьона доахаи лор.

Шийх предмет дика харца, педагогически бола дика мIашгIехьбоцкдарца белгалаьнияв техникуме фаьина хьеха къона преподаватель Албаков Юсап а.

Цу къонахбараште ниха дIахьехаш шоай опыт царна кхоац боккхагIчар хими хьехача Варбенимо Лидия Степановнас, академи хьакхача Бардина Клавдия Владимировнас, Растригин Степан Ивановича.

Укхаза дийша бахнараш колхозашкен совхозашкен болхаш де дезаш боландь юртбоахамерча къахьегамхошка буззам лоаттабу техникумо дилла а. КIоаргагIа доазийт кхаш а хьайбаш е леладерий вахар, декхараш, шоай професси. Каст-каста хул техникуме мехка цIи хеза СССР-а Лаккхенерча Совета депутат «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Леила, Ачхой-Мартанера звеньевой мо Матаев, укхаза заочно деша вагIа «Экажевский» совхоза хьалха латта звеньевой Иттазов Берс, кхыбараш. Юкъ-юкъе укхаза мIашагIбетталу цхьан хана техникума парташта а баьгIа хIанз «можамаш кIайяла» йолаенна выпускникаш. Цар а дукха хул хIанз деша багIараште дувца, хьеха.

Дика дийша, дика къахьийта Iац укхазара кагий нахи мехкарийн. Шоай вахар сакъердамегIа хургдолаш мIаштIехьдаккха а хов царна. Дешархоштa юкъе шортта таланташ я. Царех мIашагIьелладй йоккха художественни самодеятельность. Цхьаза района цIерагIа сакъердам бе безаш моттиг шийсъенча царга ца кхайкаш Iои района культотдела белхаш.

Къаьстта уйла тIехайта ... ду техникуме дешархошта интернациональни клетам болеш, гIулакх: вай лыхкхача тайпара 15-къаьмак бола кагий нах мехкарийх ба укхаза. Царна юкъера доахардоаца доттагIал, бовзаш кха а чIоагIдар шийх шортара дикахар лоархI техникумо ... каст-каста хул укхаза «Тха денаьз — доттагIал» хьалча тешах сакъердаме сайреш.

Цу балха чIоагIа пайдане советски писателий произведенеш. Хоза а, сакъердаме а чакхьелар Базоркин Идриса «БIаьшерашкий болнгарь» яхача книжка на хетаьа дешархой конференци (писатель ше а деша багIарашца дезарах ... конференции). Наьтта мIашагI а кхийтта байкар укхаза хIирой писатель Урупшовей «Вахара некъавакхара» яхача книжка чулоацам.

Дикка ма техникуме цхьаккха доттагIалаш лаьна кIоарга чулоацам бола, дет цу юкъеи йола лекциш, докладаш. Истори кружокё чубоагIачар Къилбаседа Кавказа автономи республикий истори, вахар Iоахаду, дIа-хьа уж, Орджоникидзе, Грозне, Кисловодске, Нальчике, Махачкале, экскурсеш е кор каст-каста. Цига царна довз хьаний гIулакхаш, обычаш, традиценш.

Дика леладу укхаза деша багIараша шоай ер санна йолча техникумашцара доттагIал а. ДIа-хоза уж, опыт дIа-хьа ду. Дукха ел техникумаш укхаза дешш дукха а дика а спортсменаш болаш. Спорт хьехаш волча Битиев Алихана хьинаре, дас тIара бакъ лелабу из болх, цхьа шкаф йиза да техникума спортсменаше даьха совгIаташ.

Садолаш, низболаш йоагIа Назрана «институт». Цо наьтта гIабаккхарах эггара хьалха але доагIа цул директорах Цокиев МурцIали Мухтарах. Юкъьенце шо цига балха воагIаше (5—6 шу да из цига вола) деша багIараш эшар Iалашде, гIишлош урагIъахийта, дика коллектив мIашагIйолла волаеслар Мухтар. Цун из дукхагIа дала даькъе мIаштIехь а даькнад. Лакдера дешар дийца историк, фронтовик вола из шийх хIамакка довл де Iемаь. Цунна магаш кулгаш мIашка я даькха ваьIа. Цулуха хувцаденнад техникума сибат.

— Тха хIама-м тIехьагIа кха а дикагIа тоадала десь, — йоах Мухтара цу гIулакха чIоагIа раьза а волаш, — Кастта цхьакха мерда дешара корпус 400 сага лаьрхIа общежити хьалъе йолаертьа оаха. Цу тIа дукха лаьтта я да тхона учебни боахама лаьрхIа. ДIадахачо шера дукха кIа дIачуделар оаха паччехьалкхенна.

Со цIа водаш йоккхача, сийрдача клубера пандара оаз, детта тIоараш хьахозар. Занятеш яьнна сакъерда гулбенна деша багIа кагирхой бар уж. Харилув царна Бурочу сагота я, яхар.

М. ЗАНГИЕВ.

ЧЕЛЯБИНСК. Электропоездаш мачхта Iалашдеш контактни сета ремонт еш йола Къулбехьен-Уральски машинаькъа энергоучастка № 1 йолча участка коллективa хьалха латтарeш цаI я. Советски квартала СССР Министрий Совета ВЦСПС-ен карера кора ... Iцe байракх лелаш це.

Участкерча болхлошчи нижновершен контактни сета ергигача параметрашка хьежара ше дIалела вагон - лаборатори кийчъаьй. Къулбехьен - Уральски машинаькъа ергига контактни сеташ лелаеш а уж дикача хьал тIа лоаттара новкъостах даш а я из лаборатори.

СУРТА ТIА: аргIанарча рейса йодача вагон - лабораторе чурча оборудованеги хьожаш волла энергоучастка начальник А. Сосновский; (аьрдехьа) — электромеханик В. Путякова.

В. Клинникова сурт.

ТАСС фотохроника.

ФЕВРАЛЬСКИ НОМЕР

Аравенна «Сельские зори» яхача журнала аргIанара номер. Дешарий термаш тIоаэрболаш дока материалаш дукха я журнала тIа. «Химизаци яра дахаа доргдоаца гIулакх» яхача передовой статья тIа дувц юртбоахама химизаци ярах. Цу тайпара дешараашта пайдане хургйолаш я «Вай гIулакхашца вах Ленин» яхача рубрика кIала кепатеха КПСС Ростовски обкома секретара «Тешамеча новкъа» аха статья а. Автора мадерра дувц областе колхозашкен совхозашкен къахьегама овсарле лакхъяра ... сам йинта лоаттабу.

Шерра юкъ журнала оагIонаш тIа юртбоахама производстве хьехха латтарий опыт а. Наьтта фоточерна юкъе да Нохч-ГIалгIай АССР Шелковской районерча «Шелковский» совхоза за Iуна, Социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Наурде сурт.

«Гектара мил совбоахк химе» яха материалий подборка я журнала тIа.

Лаьтта леладара лакха культура Нохч-ГIалгIай АССР Сунженски района «Победа» колхоза председатела В. Емельянова «Кхеша удобрени ухкара система» яхача статья тIа дувц производственни минеральни удобренеех шоай боахаме пайда эцара опытах. Цу статья тIа наьтта дувц гербицидех, кхыйолча химически препаратех ниита пайда эца беза.

Дукха ха дисаьц бIаьсти юе культураш дIае йолае. Цудухьа юртбоахама къахьегамхошта пайда эца мерегба «БIаьсти ялат дIадера — лерттIа гаротехникаш» яхача заголовкана кIал кепатехача материалех.

Журнала тIа наьтта кепатеха я механизацех, комбайн комсийн бешаниш лелаярах а кхыйола а пайдане материалаш.

С. ЧЕРВОНЫЦ.

В. Г. КОЛОТУШКИН

1970 шера 17 февраль ... ден ... вен... РСФСР ГлавлеспРом хьун боахамех хьунаш лоралрар Нохч-ГIалгIай управлени начальник Колотушкин Василий Георгиевич.

Воронежски областе ... Новохоперски района Самодий-Александровски яхача юрта 1908 шера ... в В. Г. Колотушкин. 1949 шера Воронежски хьун боахама институт йистеяьккхачул тIехьагIа Сунженски лесхозе бейха воахавала из. Цига цо балхаш даьд лесничи, воккхагIа вола лесниче, Сунженски лесхоза директор, Сунженски производственно-хьоахамеча лесхромхоза директор волаш. 1961 шера Советски Союза Коммунистически парте мутIарашта хьаьвелла В. Г. Колотушкин.

Сунженски лесхоза болх балх ше хьаккача хана В. Г. Колотушкина хьалханехад ше интенсиви кулгалле, лакха квалификаци йола специалист хилар. 1962 шера РСФСР Главлеспрома хьун боахамех хьунаш лоралрар Нохч-ГIалгIай управлени начальникалла чIоагIьу из. Производственни заданеш кхоачашъеча толамаш дахарах «Знак Почета» яха орден лу В. Г. Колотушкина.

Общественно - политически вахара хьинаре дакъа лоацаш вар В. Г. Колотушкин, партийно-советски активан хьун боахама болхлоштех юкъе де а доагIаш сий дола хинна.

Коммунистически партел социалистически Даьхена тешамеча мIа сийлахь гIуллакхаш дин ва луш дукхаеча цIана-тIа дагалка латтарга.

КПСС обком,
Нохч-ГIалгIай АССР
Министрий Совет.

ШИЙ БОЛХ БЕЗАШ

Дика мIаштIехьбаьккха ба Ведена районерча аптека болх. Укхаза маьнан фу дезаш я мIаш йола молхаш, кхыдола медицински товараш.

1963 шера Ленинградски фармацевтически училище чакхьаьккхачул тIехьагIа Веденски аптека заведующа волаш болх беш ва Исаев Нурдин. ЧIоагIа безаш болар къонача фармацевта хьалхагIа дукха наха бархал олаш йоацача аптека болх тоабе. Цудукхьа районни больница лорашца дага а воалаш царна хилча бакъахье кхаташ йола молхаш хьалхагIе а IалашйоарЬ Нурдина.

Исаев Нурдин заведующи вола аптека центральни я. Района юрташкарча медпункташка фармацевташ бац. Цудухьа эшаш хул йолча молхашта цар районни аптеке заказаш ду. Заказаш дукха хуле а Исаева шийх ханнаьха уж кхоачашде мIаштIехьдоал. Кхы цхьаькха дика гIулакх да аптека болхлошта карагIдаьннар. Халача упаковашта заказ дань молхаш аптека болхлоша шоаш дIаккхуль. Цу тайпарча гIулакхаша бахача наха юкъе дикка пайдаь аптека болхлой сий. Хов наха шоашта эшар аптеке ца хуле а дукха ха ялалехьа Исаева лоалохарча районашкара е городера Iалашдергдолга. Цудухьа шоай аптека балха чIоагIа раьза ба юртбоахама къахьегамхой.

А. АЛИЕВ.

ГРИППА ДУХЬАЛ— КЪОВСАМ

Гриппа эпидеми хIанз а йиннац вай республике, цох цамогаш бола нах дукха ба. ХIаьта а цхьайолча предприятий кулгалхошта, бакъа наха гIулакх деш болча цхьацца бараш затерганьа дистанад эпидемена дукхьала де дезараш.

Укх тIехьарча цхьан кIиргаIа гриппа дукхьала йола рейдин тахана 73 торговий белакно белгалдаьннар, царна гIод токад. Наьтта дезинфекци е ышна дIакъайлай вургI кхечан предприятий. Царех е горпищеторга № 49 йола тикк (зав. Сергеева Г. С.), столовейи ресторанийи тресте № 9 йола столови (зав. Гакаев А. А.), цу треста № 7 йолча столове № 1 йола павильон (продавец Малкумян Г. А.), наьтта кхыйола кхечан предприятиеш.

Бо кийчо хьа Iен зама бола бара УПС № 4 йолча СМУ базе (начальник Х. И. Экажев, постройкома председатель Малевич). Цига производственни цехашка шийла я, декъача кора бIаргаш шийла мух чуух. тоаьь цIаIараш ма, йоацеш дезинфицирующи молхаш а я. Городской санэпидстанцэ де шинар кхоачашде сагота бац цу предприятe. Цу тайпара гIулакхаш нийслу «Грозгазстрой» специализированни СМУ а (директор Ващаев М. Г.).

Гриппах хала цамогаш бола нах больнице дарбе де Iобоглаш я городской дезинфекционни станци, Ленински райисполкомо тIаедалад цхьайолча предприятешта цу тайпара унахой дIа-хьа кхача автотранспорт хьалацца. БагIда, массане а доагIача бесса кхоачашдеш из гIулакх. Масала «Медтехника» яхача республикански объединени унахошта госпитализаце а удийта машинаш чура бIеха хул. Йийххача хана хьа а вIиц уж. Шоаш декхарийла болаьцца а вIалла автотранспорт цу гIулакха «йтац» измерительни приборий контрольни лаборатори, юрта боахама предуктий пачхьалкхен инспекци.

Вай йийцача предприятий кулгалхоша кхетале дезе гриппа эпидемене дукхьала лоаттабеча къовсама шоаш бехктокхама хилар. Цар шоай декхараш кхоачаш цу дар бахьан долаш нахах унаццIонна доккха зе хул.

А. КАЛАШНИКОВ,
санитарни лор.

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА

СОФИ. (АПН «Софияпресс»). Болгарера социализма хьалхара гIишлош — Перникера металлургически заводи Старозагорски округера фарфоран заводи — Ленина цIерагIа яр. Царна шийсъила гIерташ я дика болх бярах из ала цIи енна Асеновграде юхера изоляторий заводи «София» фабрика виральни цехи. «Ленина цIерагIа» яха дешаш тIадоле табличкаш хьалтеха йоаьх 36 къахьегама кооперативни кхаь пачхьалкхен лаьтта лелаеча боахамеи правленей зданеш тIа. Дукха ха йоацаш из сийлен цIи тилар Софиерча Лакхерча технически института. Из цIи тилларех доаккхал даш а мехка кхы а 5 лакхера школеи техникуми.

Ленински аьцне цIи тилла я болгарски городийи юртийи 20 бульвар, 33 улица, эггара йоккхагIен хоагIен йола 12 майда. ХIаьта Старо-Загорерча наха моцк мукъабоаккхаше я из сийлаь-йоккха цIи тиллар шоай башка-дикача парках. Эзараш дезалаш баха хайшаб Софиерга Ленина цIерагIча нах бIалча комплексе. Цу тайпара комплексаш кварталаши я Михайловградеи Петричеи. Ильича цIи лелаеш кинотеатраш, клубаш, берий бешамаш, производственни потребительски кооперативаш дукха я тха мехка.

К. КЫНЕВА,
Болгаро-советски доттагIала софийски музей белхло.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА

УЛАН-БАТОР. (АПН- соб. корр.). Ер шоллагIа бутт ба Монголе къахьегамхой ленински къахьегама вахте латта. Къаьстта дика толамаш даьхад Налайхе шахтерашa — мехка горнодобывающе промышленноста эггара хьалхарча предприяте коллективо. Бить бетта план 22 апрель тIаккховчаш кхоачашъе, хIаьта планал совгIа 15 эзар тонн кIор баккха дош деннад шахтераша.

Графикал хьалха баьнкаб Улан-Баторски промышленни комбината тха дуттача фабрика болхлой а. Февраль бетта итт дийнахь 500 тонн гарга тха чаккхдаьккхад цар, из планал дукха а совгIа хуа. Дикача толамашта юбилейна кахьабоагIа Булгански, Хубсугульски, кхыча а айманий (областей) кооператораш. Планел совгIа дебадаьд цар хьайбаш. Толаме кхоачашъю пачхьалкхенна дулх, шура, тха, кхыйола а хьайбай продукташ дIаялара задачеш.

Г. ХАРЧЕНКО.

КИЗГАХ ДАЬ ПЕНАШ

ПРАГА. (АПН - Прагопресс). Кизгах вай зама тайп-тайпара хIамаш ю. Масала, кхачанн химически промышленносте, гIишлошъеча шерра пайда эц кизгах яьча турбах. Дукан тIа къаьстта гIоргъаьнна я чехословацки кизгах яь хIамаш. Итташ мехкаша шийн йоккха диаметр йола кизга турбаш хьаяра йола чехословацки патенташ.

Братиславерча технически кизга завода доазол дехьарча гIишлошъеча фирмай заказагIа арахийцай эзараш километраш кизга турбаш. Предприяте инженераша пражски Iилма-толхама институте специалисташца цхьаца кизга турбах пенаш хьаделга моагадаьд. Керда материал йоккха тIехьале йолаш я. Цул эстетически совленаш белгал це пьхача а кхоачам ба кизга турбаш мIашагIйокха атта хилар, церна корпозн ца хилар, уж дукха валаш, гIгкеннчлх хилар белгалдаькха я.

Роберт ШМУК,
словацки журналист.

БОЛГАРИ. В. И. Ленин ваь 100 шу дуза дагахьатIаккхачадехьа 120 мегаватт низ болаш йола ТЭЦ-и Видкрно - целлюлозни хьаьса заводи хана хьалха эксплуатаце дIаяла цхьа декхар тIайийцад Свиштоверча гIишлошъераш монтажникашеи. Из йоккха химически объект хьалъю Советски Союза новкъосталлца.

СУРТА ТIА: болгарски специалисташта юкъера советски инженераш Вдовин Борис, Нефедов Борис, Архипов Николай. Уж берригаш а ТЭЦ хьалъеча дакъа лоацаш ба.

БТА—ТАСС сурт.

Доазол дехьара

БЕРАШ ДОВШ ХИЛЧА

Укх денношка Ньюбле яхача чилийски провинце яхь эзар гаргача юрта боахамерча болхлоша массане юкъара забастовка хьаькьай, хIаьта ахархоша 10 помести хьалаецай вахарен къахьегараш хьулиш Iалаьмате хала хилара духьала протест а еш.

Кердадарий келадоазон Авентства еларьярий термаш арп йоаккх Чилерча къахьегамхой экономически хьал дувцаш йола чилийски общественни деятельница В. Б. Летельера статья.

Чили—кер бизалица хIама ца луаши моцен бола нах бахача Латински Америкерча мехкех цаI ба ала йиш йолац я. 1968 шера хIара эзар сагах укхази лара 86,0 саг, нашта кхьча 8,86 процент нах боара. Къаьстта дукха дов бераш. Цу гIулакха дувен тIа пхелагIча моттигеи Латински Америке (Гайтин Бразилин дIаьхьча) кхоалагIча моттиги латт мохк. 1967 шера город Вальпараисоерча больница директора доктора Хорхе Грия хIаиига къилбаседа ола йолчуи провинцеш — Атакалуа Кокимбои чуловнача Къамаи унехцIевон служба 2-ча зоне дьнча тоххамех гучадаьначох, 1 шераге кхачалца дола 97 процент бераш хила доагIачул дайгагIа дар тхача, царех ши дакъа моцалла тишдаларах дайнад. Iодаь 20 ди даьнначул тIехьагIа дайнча дерригача берех 65 процент дараш дистрофия яхача лазарах дайнараца да. Цо хьехьохх, берагIа болча хена ноаноша цIаккха а мер бизалица хIама ца йиеь хилар.

Школьникашта юкъе дахча токкамаша хьахьохх, цар нагахьа шура молаш ма хилар: масала, ахархой а хIаьта наьтта цIаста рудникашка балха болча болхлой а (хIаьта цIаста тха керттера руакъа ма дий) бераша шере юкъера лаьрхIача 14 литр шурий мол.

Даа хIама доацаш тишдаиача, дийна дисача берий хьакъал эшаду. ЦегIа заьлза хуа наьккхах доахка 40 процентн деша даха ха йоаца 70 проценти бераш. Цунна дувзаденна доктора Фернандо Арриарин яхача столични больницерча Чилийски университета педиатрически толхханий лабораторе кулгалхочо дукха ха йоацаш хьаккхайкадир: «ХIанзла новхалах вай даьнка хилар кхераш ва со...».

Хьайбай продуктех кийчбу юкъерча чилийца кхача болохшта геттара къе ба. 60 процент болча къахьегамхой элапи шоашта хилазза ярсйоаца кхачан продукташ эца Iарга торо ца хулийташ, селлара лоха да.

Ахкнел совгIа (52,6 процент) болча чилийцаше кхачан еррагача продуктех 24,2 процент мара ма, 3,5 процент мара боацача бIаьхийчар дезалашта 18 процент кхоачанче метте.

ЛертIа дегIавара сага хIара дийна хьайбашкара йоахача продуктаи 54 грамм белокаш ма. ХIаьта Чиле юкъера лаьрхIача цхьан сага 24 грамм мара кхачац.

Тха халкъ хьайделар — американски монополешен царна Iунал деча моттигерча кьал дерашен мехка къахетам боацаш эксплуатаци ярах хьахиннар. БIаьш миллионаш болча наха тIехттача къелан саготонаштен хьалкара бехктокхама ер империализм я. Аз, Африк, Латински Америка мехкашкара Iалаьмате дукха нах бIарчча народносташ цIенъелле яй дIайоалача, къеча, лазарий, йоазув-дешар ца ховча, общественни отношенеш архаически йолча хьалашка бохаш хилара керттера бехке яр на я.

Сантьяго.

Вирхиния Браво ЛЕТЕЛЬЕР,
чилийски общественни деятельница.

(АПН).

ПРОФЕССОРСКИ КХОЛЛАР ТIАКХЕЛЛА ПРОВОКАТОР

Тюбингенах яхача малхбузенгерманиски города университете хьехаш ва профессор, философски Iилмай доктор Теодар Эшенбург. Нагахьа саг вац «Iилма къахьегамдо» шн юкь йола Янус хилар ховш.

ГIулакх ишттад аьлча, Эшенбург бонниски охранка «типпер» ва. «Типпер» хилар полицейски меттала къайлагIарча служба хьашт дола хоамаш телеш вола саг ва.

Инарала Геркард Весселя кулгалдеча малхбузенгерманиски къайлагIарча служба штаб-квартире «Томас Айхе» яхача кличкагIа воалаш ва профессор Эшенбург. Профессора кхоллар яхала волча цу провокатора къайлагIарча служба массеха отдела тоьал болча агентелла белхача кандидаташта рекомендацеш тайнай. 1969 шера 19 октябре «Вельт ам Воиитаг» яхача газето яздаьд: «Тюбингенски профессора Эшенбурга мукIарал даьд, ше федеральни разведывательни службина (БНД) могабараш тешамеи лоархIаше кандидаташ хилара. Белгалдоалаш хIама да, Эшенбурга шийх балха сфера Тюбингенски университета студенташтен болхлоштен юкъе лелаеча гIулакхашца кхоачамбаь юташ ца хинна хилар. Ховш да, масала, студенташта юкъера агенташ хоржача хана цунгаре новкъостал дийха вола шинк Кильски университета историе профессора Михаэль Фрогида отставалга.

Юнус МАДЕР,
немецки журналист.

Берлин.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолаеи Грознен моркаш а йолаш, юкъ-юкъе лаьгIо догIа а делхаш, малхбузехьара гIаьхкьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 1—6, Грозне 3—5 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. 20-ча февралера 24 февраль кхаччалца моркаш а йолаш, юкъ-юкъе екла а екхаш, цхьацхайолча моттигашка лаьгIо йоачаи а йолаш, дохк а доаллаш, лостамаш кувцаш, гIийло, гIаьхкьача боараме кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура байсашка 1 градус йIовхалгера 4 градус шелалга кхоачаш денош 1—6 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

19 февраль
РАДИО

6.30 — «Юрта Iуйре» (гIалгIай меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Французски эшараш. 8.45 — «Бекар — котаеэ яха радиоочерк (нохчий меттала). 16.05 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.30 — Юрта боахама къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ

17.55 — Передачий программа. 18.00 — Телевизионни кердалараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.20 — «Чеботари» яха документальни фильм. 18.40 — Технически информацией вестник. 19.00 — Дешархошта. «Доазол дехьарча Аза ассаленаш» яха фильм (гIалгIай меттала доахк).

20 февраль
РАДИО

6.30 — «Юрта Iуйре» (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Граждански тIема илли. 8.45 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.00 — Нохч - ГIалгIай радиой телевидени инструментальни ансамбля концерт. 16.45 — Хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — «Шоана, кхаллнах» яха радиожурнал (нохчий меттала). 17.20 — «Ленинцаш нохкъе доль ваь» (эрсий меттала). 17.45 — Ленин ваь 100 шу кхачарга. Къаьна большевик Быстрицкий волча хьоашалгIа (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Передачий программа. 18.05 — Дешархошта «Сага гIулакх деш я электромагнитни колебани» яха фильм. 18.25— НОТ — хьайбаш лелаеча (нохчий меттала). 18.40 — Телевизионни кердалараш (нохчий, эрсий меттала). 19.20 — Хоамаш. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — Сийлахь-воккха а эздел долаш я. Заканаьа художникий творчестве Ленина образ (нохчий меттала). 19.30 — Шоана, бераш. 20.10 — «Полонита» яха фильм-опера. 21.35 — Передачий программа. 21.40 — Документальни фильмий кинозал. 22.10 — «Бразили эшараш» яха фильм-концерт. 19.25 — Передачий программа. 19.30 — Хоккейх йола СССР чубок. Финал. Ленина цIерагIча Централбни стадиона спорта Дворецера передача. 23.10 — АкбIашера летопись. «1922-гIа шу».

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам. — 3-30-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурах промышленносте отделий — 3-42-30. Юрта боахамийн махьийн отделий — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ04084. Заказ № 1140.